

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCHA REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O.P. S., ČESKÉBUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

TERORISMUS A PSYCHOLOGICKÁ VÁLKA

Autor práce: Jan Malík
Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě
Forma studia: prezenční
Vedoucí práce: Mgr. Štěpán Strnad, PhD
Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2016

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, při využití dostupné odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně. Vysoké školy evropských
A regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s §47 b zákona č.
111/1998 Sb.v platném znění.

.....

Poděkování:

Chtěl bych na tomto místě poděkovat Mgr. Štěpánu Strnadovi, PhD za cenné rady a svým blízkým za jejich podporu při psaní mé bakalářské práce.

ABSTRAKT

MALÍK, J. *Terorismus a psychologická válka: bakalářská práce*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, o.p.s., 2015. 72 s. Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Štěpán Strnad, PhD

Klíčová slova: Terorismus, teroristický útok, teroristická skupina, psychologická válka.

Hlavním cílem této práce je analýza terorismu jako jedné ze současných hrozeb pro lidstvo ve 21. století. V práci bude použita analyticko-deskriptivní metoda, která rozebírá základní formy terorismu a psychologickou válku, příčiny, motivy a cíle teroristických skupin, Al Kaidy a Islámského státu včetně jejich komparace. Výsledkem bude zpracovaná analýza terorismu, vybraných teroristických útoků, psychologické války a návrh na preventivní opatření, která by mohla vést k minimalizaci počtu teroristických útoků doplněný o vlastní názor.

ABSTRACT

MALÍK, J. *Terrorism and Psychological Warfare: Bachelor thesis*. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, 2015. 72 p. Supervisor: Mgr. Štěpán Strnad, PhD

Keywords: Terrorism, terrorist attack, terrorist group, psychological warfare.

The main objective of this bachelor thesis is the analysis of terrorism as one of the current threats to the human society in the 21st century. Using an analytical-descriptive method there will be described the basic forms of terrorism, analysis of the selected terrorist attacks, as well as the causes, motives and goals of terrorist groups of Al Qaeda and the Islamic State including their comparison. As the result there comes an analysis of terrorism, including psychological warfare and a possible proposal on preventive measures which could lead to decrease the number of terrorist attacks followed with my own opinion.

Seznam zkratek a značek

AQAP

Allied Quality Assurance Publications, (militantní islamistická organizace)

ECHR

Evropský soud pro lidská práva, (*European Court of Human Rights*)

EU

Evropská unie

EÚLP

Evropská úmluva o ochraně lidských práv, (*European Convention on the Protection of Human Rights*)

MANPADS

Man-portable-air-defense-systems

NATO

Severoatlantická aliance (*North Atlantic Treaty Organization*)

OSN

Organizace spojených národů (*United Nations*)

TBG

Zákon o boji proti terorismu, (*Terrorismusbekämpfungsgesetz*)

UNHRC

Výbor OSN pro lidská práva, (*United Nations Human Rights Committee*)

WTC

Světové obchodní centrum (*World Trade Center*)

RAID

Recherche, assistance, intervention, dissuasion (zásahová jednotka)

BRI

Brigade rapide d'intervention, (jednotka rychlého nasazení)

DGSI

Direction générale de la Sécurité intérieure (jednotky francouzských zpravodajských služeb)

OBSAH

1. ÚVOD	6
2. CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	7
3. TERORISMUS	8
3.1 Pojem terorismus a jeho historie	8
3.1.1 Původ definice termínu terorismus.....	8
3.1.2 Typologie terorismu	12
3.1.3 Klasické teroristické metody	12
3.1.4 Moderní teroristické metody	13
3.2 Kyberterorismus	14
4. PSYCHOLOGICKÁ VÁLKA	15
4.2 Psychologická válka a strategie moderního terorismu.....	15
4.3 Psychologická válka a hrozby nového terorismu.....	17
4.3.1 Charakteristika nového terorismu.....	17
4.3.2 Zahraniční politika USA.....	17
4.3.3 Nástroje terorismu	19
4.4 Teroristické organizace – komparace	21
4.5 Původ Al Kaidy a Islámského státu	21
4.5.1 Al Kaida.....	21
4.5.2 Islámský stát	22
4.6 Rozdílné strategie a rozdílné cíle	24
4.7 Boj o vedoucí pozici džihádistického hnutí	27
4.8 Teroristické útoky - případové studie.....	28
4.8.1 Teroristické útoky v 11. září New York, Washington.....	28
4.8.2 Teroristický útok v Beslanu.....	29
4.8.3 Teroristický útok na redakci časopisu Charlie Hebdo.....	32
4.8.4 Teroristické útoky v Paříži	32

4.8.5 Teroristické útoky v Bruselu	36
5. ZÁVĚR	38
5.1 Zhodnocení komparace a prognózy do budoucna	38
Seznam literatury	42

1. Úvod

Pojem terorismus a teroristické útoky patří v současnosti k nejdiskutovanějším tématům a moderní lidská společnost si na jejich přítomnost pomalu zvyká, neustále je ale šokována nesmírnou brutalitou, s jakou jsou teroristické útoky páčány. Díky své nevyzpytatelnosti a zákeřnosti jsou velmi vážnou hrozbou pro mezinárodní bezpečnost, které je nutné se cíleně postavit. Nejde však o zcela novou hrozbu, dá se říci, že terorismus se dynamicky vyvíjí již od poloviny 19. století. Za výstražný mezník se dají počítat teroristické útoky z 11. září 2001, které naznačily, že terorismus dosáhl globální vývojové fáze celosvětového charakteru. Během celého jeho vývoje má však stále charakteristické rysy boje slabšího proti silnějšímu za použití zákeřné taktiky a hlavním jeho cílem je vyvolat pocit strachu, nejistoty a nebezpečí v lidské společnosti. Značnou mírou k vývoji terorismu přispěla globalizace a její důsledky, kdy se prohlubují ekonomicko-sociální rozdíly mezi vyspělými a zaostalými státy, nerovnoměrně se čerpají přírodní zdroje, nelegální migranti překračují hranice a někteří z nich se stávají potencionálním zdrojem teroristických buněk fungujících tiše a možná i blízko našeho bydliště. Podnětem může být i snaha o návrat k tradičním hodnotám a etnickým kořenům jako reakce na globalizaci ve snaze ubránit se vlivu cizích hodnot vnucovaných cizí kulturou a společností plnou korupce. Moderní demokratická společnost nabízí dnešním teroristům pestré možnosti k využití při organizaci a uskutečnění svých útoků a je mnoho míst, kde lze otevřenou demokratickou společnost zasáhnout. Přispívají k tomu ať už otevřené hranice, levná letecká doprava, elektronická komunikace, tak i složitá infrastruktura současné moderní společnosti, zde lze lehce najít nespočet způsobů, jak s vynaložením omezených prostředků zasáhnout společnost na nejcitlivějších místech. Dosáhnout efektivního boje proti terorismu je možné pouze při spolupráci co možná nejvíce států a ty, aby společně spolupracovaly, přijímaly preventivní opatření a společně koordinovaly své aktivity v boji proti tomuto nevyzpytatelnému nepříteli.

V tomto smyslu se vyslovil i prezident Francie po teroristických útocích v roce 2015 v Paříži:

„Francie musí být silná. Teroristé nás chtějí vystrašit. Tváří v tvář terorismu musíme být jednotní.“

F. Hollande, prezident Francie.

2. CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jako cíl mé bakalářské práce jsem si zvolil kompletní analýzu terorismu a psychologické války. V současné době jsou to stále diskutovanější témata, která představují hrozbu pro celou lidskou populaci a aktuálně mají vliv na život nás všech. Svou bakalářskou práci jsem rozdělil do dvou hlavních částí, kdy první je věnována terorismu a druhá psychologické válce a hrozbám, co s sebou přináší.

V počátečních kapitolách první části se věnuji vymezení termínu terorismu, jeho historickému původu, jeho složité definovatelnosti, a budu se věnovat rozboru jeho druhů včetně kyberterorismu.

Druhá část je věnována psychologické válce a hrozbám moderního terorismu. Ve čtvrté kapitole zmíním zahraniční politiku Spojených států amerických, která je s teroristickými útoky úzce spojována.

Následovat bude komparační část, ve které se budu věnovat dvěma momentálně nejméně studovaným teroristickým skupinám Al Kaidě a Islámskému státu, jejich strategii a cílům. Zajímavý je jejich boj o vedoucí postavení džihádistického hnutí, kterému je věnována následující kapitola.

Následují případové studie vybraných teroristických útoků. Věnoval jsem se analýze těch, které patří mezi nejrozsáhlejší s největším počtem obětí a velkými materiálními škodami. Ty s sebou zpravidla přinášejí i politické důsledky v podobě nových opatření a legislativních změn.

Pátá kapitola, závěr, obsahuje celkové shrnutí mé bakalářské práce, zhodnocení poznatků dosažených při vypracování komparační části a taktéž můj vlastní názor včetně možných návrhů do budoucna, které by mohly případně snížit počet teroristických útoků.

3. TERORISMUS

3.1 Pojem terorismus a jeho historie

3.1.1 Původ definice termínu terorismus

Slovo terorismus pochází s latinského podstatného jména „terror“, které znamená strach, hrůzu nebo zděšení, nebo slovesa „terreo“, třást se, nahánět strach. Jako pojem se poprvé objevil za doby jakobínské diktatury během let 1793-94 během Velké francouzské revoluce, kdy se způsob opětovného zavedení pořádku po předchozích povstáních a nepokojích nazýval „régime de la terreur“. V tomto případě šlo o nástroj státní moci, avšak později od konce 19. století, je tento termín spojován se sociálními revolucionáři a anarchisty a jejich ryze protistátními aktivitami. Na začátku 20. století je pojem terorismus spojen s nacionalistickými hnutími na Balkáně a po 2. světové válce s aktivitami takzvaných národně osvobozeneckých a ultralevicových hnutí zejména ve třetím světě a nabyl znovu revolučních rozměrů. Počátkem 90. let na sebe upoutal pozornost islamistický terorismus v souvislostech s jeho dynamickou expanzí a je úzce spojován s náboženským fanatismem a fundamentalismem. Podle amerického politologa Samuela P. Huntingtona, který ve své knize *Střet civilizací* (*The Clash of Civilizations*, 1996) popisuje, že v budoucnosti se světové konflikty budou odehrávat zejména mezi kulturně náboženskými civilizacemi a ne mezi jednotlivými státy tak, jak se dělo v minulých dobách. Ačkoliv měla Huntingtonova teorie zpočátku dost odpůrců, kteří ho vinili z xenofobie a šovinismu, mnozí mu již postupem času dali za pravdu a Huntingtonovy úvahy se jeví jako racionální. Podle jeho názoru již nejsou hybnou silou světové politiky a potenciálními zdroji válečného konfliktu státy a jejich ideologie, ale jsou to jednotlivé civilizace se svými náboženskými, kulturními a historickými pravidly.¹ Reálně to znamená, že moc západních zemí postupně slábne ve prospěch nezápadních kultur a jako nejzávažnější nebezpečí se jeví střet s islámskou kulturou a popřípadě čínskou, kde má náboženství zcela zřejmý význam. Vznik konfliktů pak hrozí zejména v oblastech takzvaných zlomových linií a v blízkosti styku různých civilizací. Vyvarovat se vzniku teroristických konfliktů a potenciálně i válečných konfliktů půjde pouze za respektování „zásady zdrženlivosti“, kdy se vedoucí státy jednotlivých civilizací nebudou vměšovat do záležitostí jiných civilizací, což je hlavní myšlenkou udržení míru

¹ JENÍČEK, V., FOLTÝN, J. *Globální problémy světa v ekonomických souvislostech*. Praha: C. H. Beck, 2010. s. 92

v multicivilizačním světě. Druhou zásadou je „společné zprostředkování“, kdy mezi sebou ústřední státy budou muset společně vyjednávat a spolupracovat za účelem omezení hrozících konfliktů ve styčných zónách.² Akceptovat zmíněné zásady a vnímat svět z pohledu větší rovnosti mezi jednotlivými civilizacemi je komplikované jak pro západní země, tak i pro ty, kteří se zřejmě snaží o získání vládnoucí role.

Terorismus je obecně chápán jako užití různých forem násilí za účelem dosažení jistých politických cílů. Na počátku se jednalo o lokální incidenty, které v průběhu času přerostly v aktuální záležitost globálního rozsahu. Ať už se jedná o akci jednotlivce či organizované skupiny, vždy je velmi složité jí předejít či ji zastavit a ochránit nevinné civilisty. Terorismus se stal jakousi novou formou války, kterou však neřídí stát, ten je naopak při těchto útocích hlavním cílem vydírání. Teroristé promyšleně umějí manipulovat civilisty a dopředu vědí, jak vyvolat reakce, které mohou vést k naplnění daného cíle. Jejich útoky mají vyvolat strach širokého okruhu obyvatelstva, tak jako zaujmout pozornost klíčových osob, což má vést ke změně dané politiky. „Teroristé velmi promyšleně a soustředěně využívají nástrojů psychologické války, aby nálady, pocity a stanoviska veřejného mínění ovlivňovali ve svůj prospěch.“³ Dá se říci, že v současnosti se již téměř každý stát setkal nějakým způsobem s terorismem, ať už přímo nebo pouze nějakým způsobem pomohl napadené zemi hmotně či finančně, tím již vstoupil do souvislostí. Tato forma násilných útoků je velmi aktuální a diskutovaná ve všech druzích médií a to je vlastně cílem teroristických uskupení. Jde jim přece o to, aby se o jejich aktivitách doslechlo široké spektrum obyvatel a ti, aby byli šokováni. Tím, že na sebe strhnou pozornost a vyděsí co možná největší počet lidí, je jejich úkol splněn.

Terorismus je tak rozsáhlý a komplikovaný pojem, že je velmi složité jej komplexně definovat. I tak je možné stanovit některé společné prvky, které obecně vystihují teroristické trestné činy. Ty souhrnně vyjádřily členské státy EU ve Společném postoji Rady EU o použití zvláštních opatření k boji proti terorismu (2001/931/CFSP) a formulovaly pojem terorismu, respektive teroristického činu takto:

- „Čin je spáchán úmyslně a směřuje k některému z těchto cílů: závažné zastrašení obyvatel, donucení vlády nebo mezinárodní organizace k nějakému jednání nebo upuštění od nějakého jednání, a konečně vážná destabilizace nebo rozvrácení

²JENÍČEK, V., FOLTÝN, J. *Globální problémy světa v ekonomických souvislostech*. Praha: C. H. Beck, 2010. s. 93

³EICHLER, J. *Terorismus a války v době globalizace*, 2. vyd. Praha: Karolinum, 2010. s. 143

základních politických, ústavních, ekonomických či společenských struktur některé země nebo mezinárodní organizace

- *Čin je trestný podle vnitrostátního práva a může, na základě své povahy nebo souvislostí, vážně poškodit některou zemi či mezinárodní organizaci*
- *Útoky na život a fyzickou integritu, únosy a brání rukojmí, rozsáhlé ničení veřejného zařízení, zmocnění se prostředků osobní nebo nákladní dopravy, výroba a jakákoli manipulace se zbraněmi a výbušninami, způsobení veřejného ohrožení vypuštěním nebezpečné látky či přerušením dodávek klíčových zdrojů a dále hrozba spáchání kteréhokoli z těchto činů, vedení teroristické skupiny a účast na její činnosti zahrnující také financování.*⁴

Takto je definován teroristický útok z hlediska platné české právní úpravy:

§ 311 Teroristický útok.

„ (1) Kdo v úmyslu poškodit ústavní zřízení nebo obranyschopnost České republiky, narušit nebo zničit základní politickou, hospodářskou nebo sociální strukturu České republiky nebo mezinárodní organizace, závažným způsobem zastrašit obyvatelstvo nebo protiprávně přinutit vládu nebo jiný orgán veřejné moci nebo mezinárodní organizaci, aby něco konala, opominula nebo trpěla,

a) provede útok ohrožující život nebo zdraví člověka s cílem způsobit smrt nebo těžkou újmu na zdraví,

b) zmocní se rukojmí nebo provede únos,

c) zničí nebo poškodí ve větší míře veřejné zařízení, dopravní nebo telekomunikační systém, včetně informačního systému, pevnou plošinu na pevninské mělčině, energetické, vodárenské, zdravotnické nebo jiné důležité zařízení, veřejné prostranství nebo majetek s cílem ohrozit tím lidské životy, bezpečnost uvedeného zařízení, systému nebo prostranství anebo vydat majetek v nebezpečí škody velkého rozsahu,

d) naruší nebo přeruší dodávku vody, elektrické energie nebo jiného základního přírodního zdroje s cílem ohrozit tím lidské životy nebo vydat majetek v nebezpečí škody velkého rozsahu,

e) zmocní se letadla, lodi nebo jiného prostředku osobní či nákladní dopravy nebo nad ním vykonává kontrolu, anebo zničí nebo vážně poškodí navigační zařízení nebo ve větším rozsahu

⁴INTERNETOVÝ SERVER MINISTERSTVA VNITRA ČR, Společný postoj Rady EU, ze dne 27. prosince 2001, o použití zvláštních opatření k boji proti terorismu. [online]. Dostupné na internetu: <<http://www.mvcr.cz/clanek/spolecny-postoj-rady-ze-dne-27-prosince-2001-o-pouziti-zvlastnich-opatreni-k-boji-proti-terorismu.aspx>>[cit. 2016-02-18]

zasahuje do jeho provozu nebo sdělí důležitou nepravdivou informaci, čímž ohrozí život nebo zdraví lidí, bezpečnost takového dopravního prostředku anebo vydá majetek v nebezpečí škody velkého rozsahu,

f) nedovoleně vyrábí nebo jinak získá, přechovává, dováží, přepravuje, vyváží či jinak dodává nebo užije výbušninu, jadernou, biologickou, chemickou nebo jinou zbraň, anebo provádí nedovolený výzkum a vývoj jaderné, biologické, chemické nebo jiné zbraně nebo bojového prostředku nebo výbušniny zakázané zákonem nebo mezinárodní smlouvou, nebo

g) vydá lidi v obecné nebezpečí smrti nebo těžké újmy na zdraví nebo cizí majetek v nebezpečí škody velkého rozsahu tím, že způsobí požár nebo povodeň nebo škodlivý účinek výbušnin, plynu, elektriny nebo jiných podobně nebezpečných látek nebo sil nebo se dopustí jiného podobného nebezpečného jednání, nebo takové obecné nebezpečí zvýší nebo ztíží jeho odvrácení nebo zmírnění, bude potrestán odnětím svobody na pět až patnáct let, popřípadě vedle tohoto trestu též propadnutím majetku.

(2) Stejně bude potrestán,

kdo jednáním uvedeným v odstavci 1 vyhrožuje, kdo k takovému jednání veřejně podněcuje, nebo

kdo takové jednání, teroristu nebo člena teroristické skupiny finančně, materiálně nebo jinak podporuje.

(3) Odnětím svobody na dvanáct až dvacet let, popřípadě vedle tohoto trestu též propadnutím majetku, nebo výjimečným trestem bude pachatel potrestán,

a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 jako člen organizované skupiny,

b) způsobí-li takovým činem těžkou újmu na zdraví nebo smrt,

c) způsobí-li takovým činem, že větší počet lidí zůstal bez přístřeší,

d) způsobí-li takovým činem přerušení dopravy ve větším rozsahu,

e) způsobí-li takovým činem škodu velkého rozsahu,

f) získá-li takovým činem pro sebe nebo pro jiného prospěch velkého rozsahu,

g) ohrozí-li takovým činem závažně mezinárodní postavení České republiky nebo postavení mezinárodní organizace, jejíž je Česká republika členem, nebo

h) spáchá-li takový čin za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu.

(4) Příprava je trestná.⁵

⁵ TRESTNÍ ZÁKONÍK [online], Dostupné na internetu: <<http://www.trestnazakonik.cz/>>[cit. 2016-02-12]

3.1.2 Typologie terorismu

Z pohledu základního vymezení hrozeb a jejich možného předejití, je nutné definovat především motivaci teroristů. Podle ní lze potom rozčlenit jednotlivé typy terorismu, které obsáhnou i jisté nepolitické druhy terorismu:

- terorismus kriminální – kdy jsou teroristické akce vedeny za cílem dosažení osobních materiálních výhod.
- terorismus patologický – páchaný psychicky vyřinutým jedincem.
- terorismus politický – jedná se o kolektivně provedené akce postrádající přímé materiální výhody. Tuto kategorii lze následně rozdělit na ultralevicový terorismus, ultrapravicový terorismus, etnický terorismus, náboženský terorismus, environmentální terorismus, single-issue terorismus (jednosložkový – zahrnující např. boj proti potratům) nebo vigilantistický terorismus (kde jde zejména o právo a pořádek, který stát nezajistí, např. takzvané černé brigády, které útočí na bezdomovce v některých latinskoamerických zemích).⁶

3.1.3 Klasické teroristické metody

Teroristé využívají různé metody ke svým akcím. Mezi ty klasické se dají zařadit například útoky:

- Střelnou, sečnou nebo bodnou zbraní do skupiny či davu civilistů, útok na veřejně známé osoby či zahraniční hosty nebo teroristická akce směřovaná na konkrétní národnostní menšiny nebo skupiny osob jako např. turecko-kurdský konflikt.

- Výbuchy pum, kdy za cíl slouží samo místo výbuchu a ničivou silou je výbuch konkrétní pumy nebo následný požár a pád budovy. Zde za cíl slouží jak anonymní budovy, tak i místa, kde se shromažďuje velký počet lidí, může se jednat i o konkrétní zastupitelské úřady, sídla politických stran či nebo vojenské objekty. Ohroženy mohou být i různé kulturní památky, hotely či restaurace, dále komunikační tepny a dopravní prostředky, atd.

Potenciálně velmi nebezpečné teroristické akce představují:

- Výbuchy způsobující následnou ničivou činnost, zde se může jednat o napadení chemické výroby, jaderných elektráren, vodních nádrží, či sklady vysoce hořlavých látek.

⁶Internetový server Ministerstva vnitra ČR, *Typologie terorismu*. [online]. Dostupné na internetu:<<http://www.mvcr.cz/clanek/typologie-terorismu.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d>>[cit. 2016-03-02]

Může se sem řadit i napadení věznic, což následně může destabilizovat zemi díky uprchlým vězňům. Aktuálními a velmi frekventovanými teroristickými akcemi jsou v současné době:

- Únosy rukojmí nebo obsazení celého objektu a následné kladení požadavků. Výkupné napomáhá financovat další teroristické akce. Únos rukojmí bývá často spojen s požadavky na propuštění zajatých teroristů.

- Útoky směřované proti turistům, ty mají zejména postihnout země, pro jejichž ekonomiku je stěžejní cestovní ruch. Zmínit lze ještě útoky prostřednictvím dopisní bomby, či kontaminovaného dopisu (antrax), dále i šíření poplašné zprávy vedoucí k panice obyvatel a následnému ušlapání lidí nebo akce náležící k environmentálnímu teroru jako např.: ničení restaurací řetězců rychlého občerstvení, útoky na laboratoře s pokusnými zvířaty a podobné.⁷

3.1.4 Moderní teroristické metody

Nově objevené technologie a rychlý rozvoj vědeckotechnických možností s sebou přináší i nebezpečí zneužití a vzniku moderních teroristických metod. Ty se mohou stát velmi účinnými prostředky k vydírání teroristy, i kdyby nedošlo přímo k použití zbraní hromadného ničení, chemických látek, bakterií. Pokud by se útok uskutečnil, jsou teroristé sami okamžitě vystaveni stejnému ohrožení, což předpokládá jejich předcházející výcvik a přesnou koordinaci. Klasické teroristické metody se zdají ve srovnání s těmi moderními o něco jednodušší a zatím se s nimi musí počítat jako s pravděpodobnějšími. Do budoucna tomu tak ovšem nemusí být trvale. Při moderním teroristickém útoku se přece zabije více lidí a zničí více hodnot. Mezi moderní teroristické metody patří zejména:

- Nukleární technologie, které jsou stále technicky velmi náročné, ale přesto ne zcela nepřekonatelné. Potřebný materiál lze získat na černém trhu nebo ukrást z úložiště použitého odpadu.

- Bioterorismus, který zahrnuje využití bakterií a virů za účelem šíření smrtelných nemocí s úmyslem ohrozit širokou populaci obyvatelstva. Náklady na takový teroristický útok nejsou velké a v momentě, kdy se projeví jeho účinky, mohou být již útočníci bezpečně mimo

⁷ Internetový server Ministerstva vnitra ČR, *Typologie terorismu*. [online]. Dostupné na internetu: <<http://www.mvcr.cz/clanek/typologie-terorismu.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d>> [cit. 2016-03-02]

ohrožení, nicméně pro teroristy zůstává problém, že při neodborném zacházení se mohou velmi lehce infikovat sami.

- Chemický terorismus, jehož riziko užití patří pravděpodobně spolu s biologickými zbraněmi k nejreálnějším. Chemické komponenty jsou poměrně dostupné a levné, sloučeniny se dají snadno vyrobit, dají se dobře transportovat, špatně detekovat a pro teroristy nesou menší díl rizika, že při manipulaci přijdou o život. Proto jsou díky těmto svým kladům teroristy oblíbené.

- Zvukové teroristické zbraně, jsou zatím málo prozkoumané, hrozba vyplývající z této skupiny zbraní založených na produkci specifických zvukových nebo ultrazvukových vln spočívá v tom, že takové vlnění může lidem způsobit značné fyziologické problémy včetně tachykardie, rezonance tělních dutin a tekutin, přičemž ovlivňují negativně i psychickou stránku člověka, vyvolají buď apatii, nebo naopak paniku. Následně může přijít o život velké množství lidí.⁸

3.2 Kyberterorismus

Je v současné době specifickým druhem moderního terorismu. Vychází z faktu, že pro technicky založenou západní civilizaci jsou velmi ničivá případná napadení počítačových sítí. Množí se případy schopných hackerů, kteří jsou schopni proniknout do počítačů americké armády za účelem poskytnout získané informace teroristicky orientovaným státům. Závislost západní civilizace na počítačově řízených systémech vede velmi lehce ke snadné zranitelnosti. Prostřednictvím počítačů lze zablokovat sítě rozvodů vody, elektrické energie, plynu a ropy, nebo otevřít hráze vodních nádrží. Lze lehce vyvolat chaos v dopravě, zejména letecké, či v bankovním sektoru. Některé země došly k tomu názoru, že vojensky se nemohou s vyspělými zeměmi v čele se Spojenými státy americkými srovnat, tak své útoky směřují tímto směrem a financují odborníky za účelem kybernetického útoku.

„Říká se, že stovka specialistů za třicet milionů dolarů poškodí americkou infrastrukturu tak, že si její plná obnova může vyžádat roky.“⁹

⁸Internetový server Ministerstva vnitra ČR, *Typologie terorismu*. [online]. Dostupné na internetu:<<http://www.mvcr.cz/clanek/typologie-terorismu.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d>>[cit. 2016-03-02]

⁹Tamtéž.

4. PSYCHOLOGICKÁ VÁLKA

Díky schopnosti několika jednotlivců zmanipulovat názor široké veřejnosti a ovlivnit politické dění v cílové zemi se terorismus stal jednou z nejaktuálnějších hrozeb moderní demokratické společnosti. Terorismus narušuje pocit bezpečí každodenního života a dokáže ovlivnit veškeré funkce uvnitř cílové země. Toho přesně teroristé využívají, aby nátlak s pomocí veřejného mínění pomohl vyhovět jejich požadavkům. Lidská populace se pro teroristy stala efektivním nástrojem k manipulaci ve jménu své politické agendy. Pouze pokud porozumíme mechanismům, jak terorismus dokáže cílovou populaci využívat, nebudeme chyceni v pasti, které se říká psychologická válka.

4.2 Psychologická válka a strategie moderního terorismu

Moderní teroristé si své oběti jmenovitě nevybírají, jejich identita pro ně nemá smysl, snaží se pouze o co nejvyšší počet obětí a největší škodu. Úmyslem je šířit paniku a strach v cílové společnosti a její demoralizace. Teroristické útoky jsou dnes páčány za účelem zaujmout média, díky kterým se zprávy o něm dostanou obohacené o vlnu emocí do všech koutů světa. S využitím moderních komunikačních technologií je to schůdná cesta, jak dosáhnout vymezených politických cílů za cenu daleko menších nákladů v porovnání s klasicky vedenou válkou, jejíž náklady jsou nesrovnatelné. Moderní teroristické organizace investují značné úsilí do výzkumu psychologické války. Pečlivě sledují cílovou společnost za účelem vyhledat její slabosti a drobné trhlinky, které se mohou zneužít a zvětšit. Též mají pečlivě nastudovaná média v cílové zemi a dobře ví, jak medializovat a umocnit poselství svého útoku tak, aby obecně narostl strach ve společnosti a dostalo se značné kritiky vládě a politikům. Nesouhlasné názory jsou pak pečlivě používány za účelem podkopat v cílové společnosti víru ve spravedlnost samu o sobě. Vítězství, kterého je nemožné dosáhnout vojenskou cestou, lze nakonec dosáhnout skrze psychologickou válku, která zdlouhavě nahlořádává schopnost cílové společnosti se bránit. To nabízí možnost postavit se o mnoho silnějším nepříteli. V případě spáchání teroristického útoku se dnes v podstatě v rámci psychologické války jedná o vyslání dvojího druhu vzkazu. Pro členy a sympatizanty teroristů zní: „*Uspěli jsme. Zničili jsme sílu nepřitele a zasáhli ho v nejcitlivějším bodě.*“¹⁰

¹⁰DANIELI, Y. *The Trauma of Terrorism*. New York: Routledge, 2012. s. 38

V tomto směru teroristický útok posiluje podporu teroristické organizace, zajistí jim řadu nových členů a obecně funguje jako morální podpora. Pro cílovou zemi a její vládu vysílají teroristé opačný vzkaz: „*Navzdory veškerému systému vaší obrany, jako je vaše armáda, policie se svým vybavením – nejste nikdy před námi v bezpečí.*“¹¹ Od té doby, kdy se řadoví civilisté bojí ve svých vlastních domovech a práci, běžný denní život je narušen, což znatelně ovlivňuje morálku ve společnosti a vzkaz zní: „*Dokud nepřistoupíte na naše požadavky, nikdy nebudete v bezpečí*“¹²

Teroristickým útokem prezentují teroristé cílevědomě, že svých cílů hodlají dosáhnout jakýmkoliv způsobem za jakoukoliv cenu, útok je páčán s cílem strhnout na sebe pozornost ve jménu svých teroristických požadavků. Souběžně nesou teroristické útoky třetí, postranní vzkaz mezinárodnímu veřejnému mínění: „*Vy, země nezapojené do konfliktu, musíte vyvinout tlak na našeho nepřítele, aby přistoupil na to, co chceme. Jinak můžete být jako další na řadě.*“¹³

Úspěch této strategie je založen na míře schopnosti proporcionálně zvětšit aktuální strach z útoku v reálné nebezpečí. Strach, který je rozšířený v populaci žijící ve stínu terorismu, má dva komponenty. Jeden racionální a druhý iracionální. V případě racionální složky se jedná čistě o strach z možnosti setkat se s násilnou smrtí, či utrpět zranění v důsledku teroristického útoku. Míra tohoto strachu je proporcionálně ovlivněna pravděpodobností výskytu teroristického útoku. Druhou a o mnoho zákeřnější složkou je iracionální strach, který se statisticky nikterak neváže na pravděpodobnost zranění či zabití při teroristickém útoku či výskytu teroristického útoku vůbec. Je to právě tento iracionální strach, který teroristé využívají k tlaku na veřejnost. Vyvoláním dojmu, že násilná smrt čeká všude okolo na rohu, naroste hrůza nevinných obětí do bodu, kdy již ztratí své proporce. Psychologická válka, čistá a jednoduchá.

¹¹ DANIELI, Y. *The Trauma of Terrorism*. New York: Routledge, 2012. s. 38

¹² Tamtéž

¹³ DANIELI, Y. *The Trauma of Terrorism*. New York: Routledge, 2012. s. 39

4.3 Psychologická válka a hrozby nového terorismu

4.3.1 Charakteristika nového terorismu

Během poslední doby došlo k výrazným proměnám a dynamickému posunu terorismu. V souvislostech s historicky nejbrutálnějšími teroristickými útoky v historii lidstva z 11. září 2001 se začalo hovořit o nové revoluční vývojové etapě terorismu. Vedoucí roli v těchto proměnách zaujal nábožensko-fanatický terorismus, který již dnes představuje celosvětovou globální bezpečnostní hrozbu. Pro takzvaný „*nový terorismus*“¹⁴ již není cílem zasáhnout konkrétní osoby, ale zasáhnout co možná největší počet obětí z řad náhodně zvoleného civilního obyvatelstva a zároveň způsobit masivní rozsah materiální škody, což má následně vyvolat celkový ničivý dopad na infrastrukturu a vyděsit širokou lidskou veřejnost. Pozornost všudypřítomných médií, strach a pocit ohrožení jsou jejich hlavními cíli. Ke klasickým metodám, jako jsou páchání atentátů a únosy rukojmí, se nyní přidaly tyto diferenciované způsoby teroristických útoků, které jsou o mnoho nebezpečnější pro lidskou společnost. Nabízí se zejména možnost zneužití nových prostředků k ničení, jako jsou biologické či chemické zbraně nebo zbraně hromadného ničení. Na scénu nastupují i metody patřící k nekonvenčnímu terorismu, jako například informační a psychologický terorismus.

V nejnovější fázi vývoje terorismu dochází též k proměně charakteru teroristických organizací samotných. Teroristické skupiny již dnes neoperují v regionálním měřítku. Jejich působnost je celosvětová, spolupracují decentralizovaně a díky moderním informačním technologiím jsou navzájem propojené vytvářením sítí a teroristických buněk. To ještě více znesnadňuje boj proti tomuto zákeřnému a nevyzpytatelnému nepříteli.

Kde se nalézá samotný začátek této nové vývojové etapy? Nastíním to během následující kapitoly.

4.3.2 Zahraniční politika USA

Po rozpadu bipolárního světa a pádu železné opony se staly Spojené státy americké hlavním světovým lídrem a tímto i cílem pro teroristy díky své veřejné podpoře Izraele, poměrně agresivní zahraniční politice a prosazování svého zájmu. Staly se též největším představitelem moderní západní kultury. Tu šíří celosvětově a některé státy na ni přistupují

¹⁴Internetový server PRÁVNÍ PROSTOR. [online]. Dostupné na internetu: <<http://www.pravniprostor.cz/clanky/mezinarodni-a-evropske-pravo/terorismus-v-dejinach-a-mezinarodnim-pravu>>[cit.02-12-2015]

dobrovolně, nicméně existuje i razantní cesta spojená s tvrdým mezinárodním kapitalismem. Ta pak vyvolává touhu států, které nedosáhly tak velkého stupně politicko-ekonomického vývoje bránit své tradiční hodnoty, jež pro ně hodně znamenají, jakoukoliv cestou a dožadují se mocenské rovnováhy. Avšak ekonomická a vojenská převaha Spojených států amerických přivedla své protivníky ke způsobu boje slabšího proti silnějšímu. Již během války v perském zálivu roku 1991 vyšlo najevo, že přímý vojenský konflikt nemohou vyhrát. Šanci má však boj přenesený na protivníkovu území, kde klíčovou roli hraje moment překvapení. Dnes se teroristé v největší míře nesoustředí na dosažení cílů, které mají pouze vnitropolitický charakter, ale jsou jimi hlavně cíle mezinárodní. Útok je zpravidla veden proti státu jako pomsta za jeho zahraniční politiku, kterou kde uplatňoval. V případě Spojených států amerických se jedná zejména o jejich prosazování zájmů v oblasti Blízkého východu, což je vnímáno kriticky nejen řadovými muslimskými obyvateli, ale i zástupci z nemuslimského světa. To vyvolává značný odpor a znechucení arabských států v tomto regionu a nabízí se otázka, zda tu Spojeným státům jde doopravdy o mír a stabilizaci situace na Blízkém východě a příznivý ekonomický vývoj této oblasti, nebo tyto manévry skrývají touhu získat strategický vliv v této oblasti, která je bohatá na ropná naleziště. Ropné bohatství zřejmě motivuje i ostatní země k zájmu o tohle území, nicméně Spojené státy americké se staly díky svému arogantnímu přístupu a vyzdvihování svých vlastních hodnot nad ostatní terčem kritiky a opovržení z řad lidí v místních nelehkých společensko-ekonomických podmínkách. Zarážející je i dvojitost v náhledu na dodržování lidských práv a mnoho rozporů týkající se přístupu k jednotlivým státům v případech vojenské či ekonomické podpory. Jako dobrý příklad může sloužit Saúdská Arábie, která je klíčovým hráčem na trhu s ropou, neboť vlastní bohatá ropná naleziště, nicméně o demokracii a dodržování lidských práv v jejím případě nemůže padnout jediné pozitivní slovo. Spojené státy americké se jí však nikdy neodvážily kritizovat, ačkoliv je domovskou zemí mnoha aktivních teroristů včetně takového, jako byl i strůjce útoků z 11. září 2001, Usáma bin Ládín. Když vezmeme v úvahu velký počet nevinných obyvatel, kteří přišli o život během amerických náletů nebo při izraelských útocích na Palestinu, pak jsou již hněv a nenávisť ze strany muslimského světa snáze pochopitelné. Invazivní politika Spojených států amerických se dá též velmi dobře použít k odpoutání pozornosti od vlastních vnitřních problémů v zemích Blízkého Východu a neschopnosti či nezájmu jejich autokratických vlád hledat příslušná konstruktivní východiska. A právě z takovýchto zemí pochází největší počet organizátorů teroristické činnosti, kteří bojují za zachování tradičních hodnot a zlepšení života těch, které postihly negativní důsledky globalizace. Zde se jako řešení přímo nabízí Huntingtonova hypotéza „*Střetu civilizací*“ a jím popisovaná „*zásada*

*zdrženlivosti*¹⁵, kdy by se ústřední státy měly chovat zdrženlivě v případech zahraničních intervencí a ozbrojených konfliktů zejména v již zmiňované oblasti Blízkého Východu.

4.3.3 Nástroje terorismu

V současné době se pojem terorismus stal globálním jevem a bezpečná před ním není žádná země. Jako zdroj mezinárodního terorismu lze považovat jednu z nejradikálnějších islamistických ideologií, džihádismus, který svým výkladem islámu a šířením radikálních myšlenek funguje jako zdroj mezinárodních teroristických aktivit.

- Džihádistická propaganda nabývá pro teroristy čím dál větší význam, protože stojí u počátku veškerých procesů vývoje teroristických aktivit, které vedou k finálnímu spáchání teroristických útoků. S ohledem na to, že teroristé mají k dispozici moderní vybavení a technologie, je nemožné se jejího vlivu trvale zbavit. Proces propagace a náboru nových členů má společný znak, kterým je:

- Radikalizace. Jedná se o sociálně patologický jev, kterému se věnuje v poslední době velká pozornost, protože je živnou půdou pro terorismus. Jedná se o proces vyostření postojů, v tomto případě spojených s islamistickými ideologiemi, které obsahují odmítání kompromisů a ztrátu tolerance, což se projevuje jako snaha řešit věci zásadně a důkladně. Jde o proces potenciálně značně konfliktní, který je ovlivněn velkým počtem sociálně-ekonomických faktorů. Důležitou roli zde hrají:

- Spouštěče radikalizace, které představují počáteční impulz k tomuto procesu. Při boji proti terorismu a obzvláště při hledání preventivních opatření je nutné tato témata dlouhodobě sledovat a analyzovat. *„Za příklad může sloužit osoba, která přísluší k menšině, která má za to, že je utlačovaná. Jako reakce na tento fakt je počátek radikalizace zmíněné osoby. Takto fungují i protimuslimská opatření různých zemí v podobě zákazu výstavby muslimských staveb či zákazu pokrývek hlavy jako projevu muslimské víry. Jako projev nevole, averze a pocitu*

¹⁵TAYLOR, M., HORGAN, J. *The Future of Terrorism*. Great Britain: Routledge, 2000. s. 104

útisku může opět nastoupit proces radikalizace. Jakákoliv společenská menšina se může mechanismem tohoto charakteru zradikalizovat. ¹⁶

4.4 Teroristické organizace – komparace

V této části bakalářské práce provedu komparativní analýzu dvou nejvýraznějších teroristických organizací v poslední době, Al Kaidy a Islámského státu. Zejména Islámský stát je úzce spojován s metodami psychologické války, kterou dokonale a za pomoci velmi brutálních metod využívá. To mu překvapivě přináší velký úspěch a dokonce i ve státech, kde Islámský stát není tak zastoupen, se nyní radikalizuje vlna nových stoupenců, což činí region Středního Východu ještě problematičtější. Úspěchy Islámského státu v Sýrii a Iráku jsou pro celou západní kulturu alarmující. Je tu však někdo, pro koho je Islámský stát možná ještě větší hrozbou: Ayman al-Zawahiri, vůdce Al Kaidy, pro kterou znamená Islámský stát možné riziko zániku. V momentě, kdy vůdce Islámského státu Abu Bakr al-Baghdadi odmítl respektovat autority Al Kaidy a vyhlásil chalífát, rozdělil tímto džihádistické hnutí na dva tábory. Ty teď soupeří o víc než jen o vedoucí pozici džihádistického hnutí, soupeří o jeho duši.¹⁷

4.5 Původ Al Kaidy a Islámského státu

4.5.1 Al Kaida

Vznik Al Kaidy se datuje okolo roku 1980 po odchodu sovětských vojsk z Afghánistánu. Usáma Bin Ládín a pár jeho stoupenců se rozhodli využít síť džihádistů, kterou vytvořili a začít rozšiřovat džihád globálně. Bin Ládínova vize byla vytvořit oddíl elitních bojovníků, kteří budou schopni vést celý projekt a shromáždit stovky malých džihádistických skupin, byť často ilegálních proti vlastním režimům, ale cíleně pod jedním vedením. Později okolo roku 1995 Bin Ládín přehodnotil cíl celého hnutí a začal jej směřovat proti jedinému, o kterém si myslel, že stojí za veškerou korupcí lokálních režimů: Spojeným státům. Pro lokální

¹⁶SCHMID, Alex P., *Radicalisation, De-Radicalisation, Counter-Radicalisation: A Conceptual Discussion and Literature Review*, ICCT Research Paper. 2013. [online]. Dostupné na internetu:<<http://www.icct.nl>> [cit. 2016-02-11]

¹⁷TAYLOR, M., HORGAN, J. *The Future of Terrorism*. Great Britain: Routledge, 2000. s. 56

džihádisty slib Bin Ládinovi a Al Kaidě znamenal získání přístupu k široké škále výhod, jako jsou peníze, zbraně, logistická podpora a samozřejmě výcvik. Tréninkové kempy Al Kaidy jsou první ligou džihádistického vzdělání.

Spácháním útoků na dvě americké ambasády v Africe v roce 1998 a zejména později útokem na budovy World Trade Center v roce 2001 si Al Kaida získala své jméno, prokázala smělost, sílu a schopnosti dosáhnout svého cíle. Ačkoliv ale těmito útoky Al Kaida získala prestiž a celosvětově zelektrizovala džihádistické hnutí, odpověď Spojených států, která na sebe nenechala dlouho čekat, měla devastující následky jak pro Al Kaidu, tak i pro džihádistické hnutí samotné. Po celou následující dekádu pronásledovaly Spojené státy nejen klíčové osoby Al Kaidy, ale soustavně ničily jejich výcviková střediska, blokovaly tok jejich financí a nabourávaly jejich komunikační sítě, čímž jim znemožnily plně fungovat. Al Kaida zůstala symbolem džihádistického hnutí, ale od té doby nebyla schopná připravit jakýkoliv další velký útok proti Spojeným státům, což znamená, že je tento symbol oslaben. Smrt charismatického Usámy Bin Ládina a nástup ne tak přesvědčivého Aymana al-Zawahiri do vedoucí pozice výrazně oslabilo vliv Al Kaidy.

4.5.2 Islámský stát

V dobách svého začátku byl Islámský stát iráckou organizací, jejíž odkaz formuje džihádistické hnutí i dnes. Po roce 2003 vzniklo mnoho džihádistických skupin v Iráku. Tyto se začaly sdružovat okolo Abu Musaba al-Zarqawiho, jordánského džihádisty, který strávil jistý čas v Afghanistanu. Ačkoliv mu Bin Ládín poskytl peníze za účelem založení své vlastní organizace, Zarqawi zprvu odmítl být loyální a připojit se k Al Kaidě, protože měli společně pouze některé cíle a on si chtěl zachovat nezávislost. Po měsících vyjednávání však Zarqawi přece přísahal věrnost a jeho skupina začala fungovat pod jménem Al Kaida v Iráku, aby prokázala své vazby na Al Kaidu. Bin Ládín tak získal pobočku a stoupence ve velmi atraktivním džihádistickém regionu a Zarqawi prestiž Al Kaidy, její kontakty a finance. Nicméně již v těchto ranných začátcích docházelo k neshodám ve vedení Al Kaidy. Zatímco Bin Ládín a Zawahiri prosazovali útoky na americké cíle, Zarqawi (a ti, kteří převzali moc po jeho smrti v roce 2006 během amerického náletu) rozpoutali fanatickou válku a prováděli útoky na domnělé sunnitské odpadlíky a kolaboranty s šiitským režimem. Zarqawi a jeho stoupenci si začali získávat své jméno neuvěřitelnou brutalitou prezentací hrůzných videí stínání hlav svých nepřátel. Tato taktika využívá šoku za účelem získání publicity. Zarqawi se

dále soustředí na Irák a nejbližší okolí. Násilí a brutalita Al Kaidy v Iráku nevyjímajíc sunnitské krajany vedlo k protiútokům sunnitských kmenů, který v kombinaci s vojenskou akcí v Iráku v roce 2006 Al Kaidu citelně zasáhl. Nato Adam Gadahn, mluvčí Al Kaidy, důvěrně doporučil Bin Ládínovi držet Al Kaidu v Iráku pevněji na uzdě zejména z důvodu fanatického násilí.¹⁸ Když se rozpoutal konflikt v Sýrii v roce 2011, který nadzdvihl veškerou muslimskou společnost, vyzval Zawahiri irácké džihádisty k účasti v konfliktu. Baghdadi, který převzal vedení irácké skupiny v roce 2010, poslal původně pár bojovníků do Sýrie za účelem založení organizace. V Sýrii v té době vládl chaos a iráčtí džihádisti jej využili k vybudování pevných základů pro své akce, získávání peněz a nových stoupenců džihádistického hnutí. Jejich ambice narůstaly s úspěchy své organizace a rozpínaly se jak v Sýrii, tak i v Iráku. Od roku 2013 iráčtí džihádisté začali říkat Islámský stát Iráku a Sýrie (ISIS), aby vyjádřili svou novou, širší orientaci. Odjezd amerických jednotek koncem roku 2011 umožnil Islámskému státu obsazovat značné plochy území, když navíc profitoval z toho, že syrský režim měl zájem o umírněnější skupiny, syrská opozice zůstávala rozdrobená a současně irácký ministerský předseda Nouri al-Maliki zavedl několik nešťastných opatření, aby zvýšil svou podporu mezi šiitskými příznivci, systematicky znemožnil iráckým sunnitům přístup k moci. Takto se Baghdadiho organizace stala velmi populární, založila základny v Sýrii a celkově rozšířila své řady. Ačkoliv konflikt v Sýrii oživil džihádistické hnutí, vedl vlastně též k rozdělení vedení Al Kaidy. Zawahiri vyzval iráckou pobočku k rozšíření se do Sýrie, ale chtěl též založit oddělenou skupinu s vlastním syrským vedením, aby jí dodalo „lokální tvář“. Vznikla syrská odnož Jabhat al-Nusra. Zatímco pro Zawahiriho to byl pozitivní vývoj, Baghdadi a ostatní iráčtí vůdci se obávali, že se skupina stala příliš nezávislou, soustředíc se příliš na Sýrii a ignorujíc Irák a původní vedení. Za účelem znovuzískání kontroly nad skupinou prohlásil Baghdadi skupinu Jabhat al-Nusra za součást jeho organizace. Její zklamaní lídři pak složili přísahu přímo Zawahirimu, jako jeden ze způsobů získat znovu svou nezávislost. Zawahirimu přišel tento nedostatek jednoty jako frustrující a koncem roku 2013 dostal Baghdadi příkaz přijmout jeho rozhodnutí a soustředit se na Irák. Baghdadi odmítl a vyhlásil organizaci Jabhat al-Nusra za jemu podřízenou. Tento krok odstartoval široký názorový střet, který vygradoval v únoru 2014, kdy Zawahiri veřejně popřel Baghdadiho skupinu, čímž oficiálně ukončil jejich

¹⁸ JOSCELYN, T. *Al Qaeda appears 'moderate' compared to Islamic State, veteran jihadist says*. The Long War Journal. [cit. 2015-10-15]
Dostupné na: <<http://www.longwarjournal.org/archives/2015/10/al-qaeda-appears-moderate-compared-to-islamic-state-veteran-jihadist-says.php>>

přidružení. V červnu 2014 Baghdadiho jednotky šokovaly každého, když se přehnal Irákem a podrobily si nejen odlehlé oblasti, ale i velká klíčová města jako je Mosul nebo Tikrit, strategické body jako jsou hydroelektrárny, ropné rafinerie a některé strategické hraniční přechody se Sýrií. Během měsíce skupina, která se přejmenovala na Islámský stát, oficiálně deklarovala zřízení chalífátu a jmenovala Baghdadiho chalífem, „lídrem všech muslimů“. *“Takřka přes noc se Baghdadi proměnil z obtížného společníka na seriózního soupeře, který ohrožuje původní organizaci ve vedoucí pozici džihádistického hnutí. Mnoho nových zahraničních bojovníků se inspirovalo neuvěřitelným úspěchem Islámského státu a smělym vyhlášením chalífátu, a nahrnuli se do Sýrie a Iráku, aby se zúčastnili bojů.”*¹⁹

4.6 Rozdílné strategie a rozdílné cíle

Rozdíl mezi Al Kaidou a Islámským státem nespočívá jen v boji o vedoucí pozici džihádistického hnutí. Tyto dvě organizace se liší nejen zaměřením na jiného nepřítele, ale i strategií, taktikou a dalšími v podstatě základními rozdíly. Liší se i postojem ke Spojeným státům a západním zemím jako k nepříteli. Ačkoliv výhradní cíl Al Kaidy je svrhnout odpadlé zkorumpované režimy na Středním východě a nahradit je pravými islámskými vládami, primárním nepřítelem Al Kaidy zůstávají Spojené státy, které Al Kaida vnímá jako hlavní důvod všech problémů na Středním východě. Zacílením na Spojené státy, Al Kaida věří, že přestanou časem podporovat ony „odpadlé“ muslimské režimy, stáhnou se z celého regionu a poté zranitelné režimy bude již lehké svrhnout a nahradit. Al Kaida vnímá Šiitské muslimy jako odpadlíky od správné víry ale zabíjet je pro ni extrémní plýtvání zdrojů a nevýhodné z hlediska globálních džihádistických plánů.

*„A navíc Zawahiri nemůže otevřeně vystoupit proti fanatismu, protože fanatičtí řezníci v syrské válce jsou pro mnoho muslimů na celém světě atraktivní a působí podmanivě.”*²⁰

Islámský stát nepoužívá strategii „dalekého nepřítele“, ale naopak preferuje strategii „blízkého nepřítele“ a operuje na regionální úrovni. Primárním cílem Islámského státu nejsou Spojené státy, ale „odpadlé“ režimy arabského světa, jmenovitě Asadův režim v Sýrii a Abadiho režim

¹⁹ BYMAN, D. *Breaking the Bonds between Al-Qa'ida and Its Affiliate Organizations* Dostupné na internetu: <<http://www.brookings.edu/~media/research/files/papers/2012/7/alqaida%20terrorism%20byman/alqaida%20terrorism%20byman.pdf>>[cit. 2015-10-15]

²⁰ Internetový server AL-AKHBAR, Dostupné na internetu: <<http://english.al-akhbar.com/node/21352>>

v Iráku. Baghdadí preferuje vyčištění islámské komunity zejména od Šiitské a dalších náboženských minorit a taktéž od soupeřících džihádistických skupin. Dlouhý seznam nepřátel Islámského státu zahrnuje irácké Šiity, libanonský Hizballah, Jezídy (kurdskou etnicko-náboženskou minoritu rozšířenou převážně v Iráku) a rivalské opoziční skupiny v Sýrii (včetně Jabhat al-Nusra, oficiální pobočku Al Kaidy v Sýrii). Údajně se cílem stali i západní civilisté pohybující se v regionu včetně novinářů a humanitárních pracovníků jako odpověď na intervenci Spojených států, předtím byli bráni pouze jako rukojmí. Nyní, když jsou v Iráku přítomní američtí vojenští poradci, stali se primárním cílem Islámského státu.

Al Kaida dlouhodobě využívá kombinaci strategií, za účelem dosažení svých cílů. V boji proti Spojeným státům používají působivě naplánované teroristické útoky, aby zcela zelektrizovaly muslimský svět a ten je pak toužil následovat. Tímto se snaží donutit Spojené státy, aby se stáhly z muslimského světa. Tento model je postavený na stažení amerických jednotek z Libanonu poté, co Hizballah vybombardoval kasárny amerických námořních sil a americkou ambasádu, podobně působil i incident v Somálsku. Navíc Al Kaida podporuje muslimské povstalce, kteří bojují proti režimům podporovaným Spojenými státy. Navíc Al Kaida vyvíjí množství propagandy, která má za úkol vštípit muslimům, že džihád je jejich závazkem a přesvědčit džihádisty, aby převzali cíle Al Kaidy za své vlastní.

Islámský stát sleduje některé z těchto cílů ale i tam, kde se cíle shodují, liší se cestou, která vede k jejich dosažení.²¹ Strategie Islámského státu je mít obsazené území plně pod kontrolou a stabilně udržovat a rozšiřovat své pozice. Část strategie se jeví jako ideologická. Snaží se vytvořit vládu, která umožní muslimům žít podle islámského práva (lépe řečeno práva překrouceného Islámským státem). Část strategie má být inspirativní. Vytvořením Islámského státu se podpoří množství muslimů, kteří pak nebudou váhat se ke skupině přidat. Část je též strategií základní. Obsazením území mohou vytvořit armádu a za pomoci takové armády dostat více a více území pod svou kontrolu. Na zde popsaných strategiích obou skupin můžeme tedy najít jasné rozdíly. Al Kaida preferuje dlouhodobě plánované rozsáhlé a dramatické teroristické útoky proti strategickým a symbolickým cílům. Nejvýraznějšími útoky byly ty na budovy Světového obchodního centra a na Pentagon ze dne 11. září, ale i sebevražedný útok na torpédoborec amerických námořních sil U.S.S. Cole v Adenském zálivu roku 2000, a útoky na transatlantické lety poukazují záměr, aby tyto akce ohromily a byly zároveň okázalé a působivé. Současně Al Kaida podporovala řadu menších teroristických

²¹ Internetový server AL-AKHBAR, [online]. Dostupné na internetu: <<http://english.al-akhbar.com/node/21352>> [cit. 2015-12-22].

útoků na západní, židovské a ostatní nepřátelské cíle, věnuje se výcviku nových stoupců, taktéž se podporuje vznik guerillových ozbrojených oddílů. Ačkoliv Al Kaida opakovaně vyzývala k útokům proti západní kultuře a zejména proti Američanům, vyhnuli se jejich zabíjení, když se jim to hodilo. Nejlepším příkladem je rozhodnutí velitelů Al Kaidy zajistit několikrát západním novinářům bezpečný průchod až na základnu Al Kaidy a umožnit jim osobní setkání rozhovor se samotným Usámou Bin Ládinem. Teroristické akce nefungují, pokud je nikdo nesleduje a v dobách před Youtube a Twitterem potřebovala Al Kaida novináře, aby předali její vzkaz těm, co patří. Stejný postoj zaujímá Al Kaida k západním humanitárním pracovníkům pohybujícím se na jejím území. Nejméně ve dvou případech se velitelé skupiny Jabhat al-Nusra napojení na Al Kaidu snažili přesvědčit islámský stát, aby propustil západní humanitární pracovníky, kteří byli zajati Islámským státem, a hrozila jim poprava. Velitelé pobočky Al Kaidy argumentovali, že Alan Henning a později Peter Kassig jsou nevinnými humanitárními pracovníky, kteří riskují svůj život, aby pomohli zmírnit utrpení muslimů v Sýrii a že únos a poprava je „*naprosto proti islámskému právu a zcela kontraproduktivní*“.²² Bohužel tyto argumenty velitele Islámského státu nepřesvědčily a oba muži byli otřesně a krutě popraveni.

Islámský stát vznikl na základě války v Iráku a v Sýrii a jeho taktika a způsob boje se odvíjí v tomto kontextu. Islámský stát se snaží dobývat, využívá tedy děla, tanky, MANPADS (man-portable-air-defense-systems) a další zbraně k rozšiřování se do nových území a obraně stávajících území, které patří pod jejich kontrolu. Terorismus jako takový je součástí revoluční války. Jeho záměrem je podkopat morálku policie a armády, vyvolat fanatickou reakci či rozpoutat akci, která jim pomůže dosáhnout svých cílů. Funguje ale jako doplněk více konvenčního stylu boje. Na území, které má Islámský stát pod svou kontrolou, provádí hromadné popravy, veřejné stínání hlav, znásilnění a symbolické ukřižování, aby demonstrativně terorizovali obyvatelstvo a dostali jej do submisivní pozice. Tím si získávají z části podporu či aspoň povolný souhlas obyvatelstva na rozdíl od Al Kaidy, která volí mírnější přístup. Několik let nazpět kritizoval Zawahiri Irácké džihádisty za jejich brutalitu a věřil, že by se mohla stát důvodem, který popudí obyvatele proti nim a znepřátelí si tím širší muslimskou veřejnost. Al Kaida naopak doporučuje v těch částech Sýrie, které má pod

²² HARPER, T. *Alan Henning: Al-Qaeda appealed to Isis to release British aid worker following kidnap*, „The Independent, [cit. 2015-04-22]. Dostupné na: <<http://www.independent.co.uk/news/world/middle-east/alan-henning-alqaeda-appealed-to-isis-to-release-british-aid-worker-following-kidnap-9734598.html>>, SHERLOCK, R., SPENCER R. *Senior al-Qaeda jihadist speaks out in defence of Peter Kassig*. The Telegraph. [cit. 2014-10-22]. Dostupné na: <<http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/islamic-state/11181229/Senior-al-Qaeda-jihadist-speaks-out-in-defence-of-Peter-Kassig.html>>

kontrolou Jabhat al-Nusra, verbování nových členů a současně je přemluvit k převzetí názorů Al Kaidy raději než je silou nutit. „Naproti tomu zkušenosti Islámského státu z Iráku byly - poněkud neuvěřitelně, že nebyl brutální dostatečně.“²³

4.7 Boj o vedoucí pozici džihádistického hnutí

Al Kaida i Islámský stát se snaží oba zaujmout vedoucí pozici v čele džihádistického hnutí napříč muslimským světem. Po útocích z 11. září začala Al Kaida vytvářet pobočky a spolčovat se s již existujícími skupinami za účelem rozšíření svého působení, což ji ale současně vystavovalo útokům lokálních skupin, tak jako se tomu stalo již v Iráku.²⁴ Za součást soutěže mezi Al Kaidou a Islámským státem lze považovat i to, že Al Kaida rozšířila své pobočky vytvořením nových vztahů se skupinami na Kavkaze, v Tunisku a Indii. Islámský stát tuto hru hraje taktéž a kdekoliv se svolává k džihádu, tam je rivalita. Státy jako jsou Afghanistan, Alžírsko, Libye, Pakistan, oblast Sinaie, Yemen a další jsou součástí tohoto soupeření. Ačkoliv je nyní pozornost soustředěna na Islámský stát, Al Kaida a její pobočky si vedly dobře za poslední dobu například v Jemenu, kde AQAP (Allied Quality Assurance Publications – militantní islamistická organizace) využila chaos k získání nového území pod svou kontrolu, osvobození uvězněných bojovníků a získání zbraní. V Sýrii pobočka Jabhat al-Nusra spolupracovala s jinými skupinami a získala tím mnoho výhod.

Islámský stát si získal podporu mnoha důležitých džihádistických skupin, například Boko Haram v Nigérii a Ansar Bayt al-Maqdis v Egyptě, obě formálně zavázaly k věrnosti Islámskému státu a nyní jsou považovány za oficiální pobočky Islámského státu. V březnu 2015 Islámský stát uznal formálně sedm provincií včetně Libye, odkud se k nim přidává mnoho nových cizích bojovníků a Jemen, kde nyní islámský stát soutěží s Al Kaidou na území Arabského poloostrova. V březnu Jemenští stoupenci Islámského státu bombardovali mešity Houthi pokračující ve fanatickém boji, který je tak typický pro Islámský stát a který se Al Kaida dlouho snažila potlačit. AQAP vydala okamžitě veřejné prohlášení, ve kterém se

²³JOSCELYN, T. *Al Qaeda appears 'moderate' compared to Islamic State, veteran jihadist says*. The Long War Journal. [cit. 2015-10-15]
Dostupné na: <<http://www.longwarjournal.org/archives/2015/10/al-qaeda-appears-moderate-compared-to-islamic-state-veteran-jihadist-says.php>>

²⁴BYMAN, D. *Breaking the Bonds between Al-Qa'ida and Its Affiliate Organizations*. Dostupné na internetu: <<http://www.brookings.edu/~media/research/files/papers/2012/7/alqaida%20terrorism%20byman/alqaida%20terrorism%20byman.pdf>>

striktně distancovala od bombardování mešit. Jakkoliv je to však těžké odhadnout stupeň podpory Islámského státu. Al Kaida jako teroristická skupina byla vždy zdrženlivá, když přišlo na přihlášení se k teroristickým útokům a vychloubáním se jimi, zatímco Islámský stát často nafukuje svou vlastní roli a hrdinství do samotné absurdity.

Co vlastně znamená „provincie Islámského státu“ je těžké definovat. V minulosti, když se spřátelené skupiny připojily k Al Kaidě, převzaly většinou regionální aktivity a sledovaly některé mezinárodní akce ve svém regionu, ale nesoustředily se na útoky v rámci „západního území“. Pouze pobočka AQAP preferovala zasáhnout Spojené státy a Evropu na jejich území. Islámský stát se soustředí na vlastní expanzi v muslimském světě a jejich pobočky se zdají mít stejný cíl. Převzetím značky islámského státu se lokální skupiny snaží připojit ke značce, která celosvětově upoutala pozornost všech džihádistů. *„Zdá se velmi pravděpodobné, že převezmou barbarské praktiky Islámského státu jako je stínání hlav a fanatická orientace. V Afghánistánu a Jemenu skupiny napojené na Islámský stát již brutálně zaútočily na Šiity.“*²⁵

4.8 Teroristické útoky- případové studie

4.8.1 Teroristické útoky 11. září 2001 New York, Washington

Tyto útoky naplánovala a provedla teroristická organizace Al Kaida a staly se největšími z útoků v historii lidstva. Zcela zničeny byly budova Světového obchodního centra (WTC), a poškozena byla i budova Pentagonu. O život tehdy přišlo 2993 lidí a tyto útoky totálně změnily politickou situaci na celém světě i celkové vnímání terorismu západních zemí. V reakci na tyto útoky zaútočily Spojené státy na Afghánistán vstoupily do války s terorismem. Devatenáct příslušníků organizace Al Kaida uneslo v ranních hodinách 4 letouny společností American Airlines a United Airlines během jejich dálkového vnitrostátního letu. Unesená letadla zasáhla a zcela zničila výškové budovy WTC, třetí letoun poškodil budovu Pentagonu ve státě Washington a čtvrtý se nakonec zřítil ve státě Pennsylvania, poté co cestující svedli boj s únosci. Tento letoun měl zřejmě zasáhnout Bílý dům nebo Capitol. Jako první byla zasažena severní věž WTC v New Yorku čtvrt hodinu před devátou hodinou ranní Boeingem 767 společnosti American Airlines s 92 pasažéry letící z Bostonu do Los Angeles, kdy únosce Muhammad Atta zasáhl severní věž mezi 94. až 98.

²⁵BUSINESS INSIDER, *We're getting to know just how different ISIS is from al Qaeda*. [online]. Dostupné na internetu: <<http://www.businessinsider.com/difference-between-isis-and-al-qaeda-2015-5>>

patrem. Následně Boeing 767 s 65 pasažéry letící též z Bostonu do Los Angeles zasáhl jižní věž tři minuty po 9. hodině ranní. Pilot Marván Šihhí trefil budovu WTC mezi 78. a 84. patrem. Čtyřicet tři minut po 9. hodině ranní zasáhl Pentagon Boeing 757 společnosti American Airlines s 64 pasažéry na palubě, který letěl z Washingtonu do Los Angeles. Pilotoval byl Haní Handžúr. Poslední Boeing 757 společnosti United Airlines, který letěl na lince z Newarku do San Francisca, spadl deset minut po 10. hodině ranní ve státě Pennsylvania nedaleko města Shanksville. Pilotem byl Zijad Samir Dzharrah z Libanonu. V tomto letadle byly pouze 4 únosci na rozdíl od předešlých tří Boeingů, kde bylo únosců 5. Díky těmto útokům zahynulo téměř 3000 lidí a až na 55 vojáků ze 125 obětí z Pentagonu byli všechno civilisté, občané celkem 90 zemí. Došlo k mnoha změnám, nejprve provedly Spojené státy invazi do Afghánistánu, již 7. října začaly Spojené státy letecké útoky v Afghánistánu a poté provedly invazi do této země. Následovalo mnoho změn i na poli legislativním. Zpravodajské služby Spojených států podpořil nově přijatý zákon, díky němuž mají nyní rozšířené pravomoci. Zákonodárci mnoha jiných zemí následovaly Spojené státy a též rozšířily protiteroristickou legislativu a pravomoci zpravodajských služeb. Došlo k mnohamiliardovým ztrátám jak díky zničení budov WTC a Pentagonu, tak i díky obřím propadům na burzách hlavně v letecké dopravě a pojišťovnictví. V návaznosti na útoky vzniklo ve Spojených státech z iniciativy vlády prezidenta Bushe Ministerstvo vnitřní bezpečnosti, Centrum pro monitorování terorismu, Centrum shromažďování údajů o hrozbě a Správa pro bezpečnost v dopravě. Boj proti terorismu se stal nejdůležitější prioritou Federálního úřadu pro vyšetřování USA (FBI) a rozšířila se spolupráce s CIA. Zpřísnily se i kontroly na letištích. Tyto doposud největší teroristické útoky rozpoutaly celosvětově válku s terorismem.

4.8.2 Teroristický útok v Beslanu, Severní Osetie

Tento teroristický útok, který se odehrál ve městě Beslan (Severní Osetie) od 1. do 3. září 2004, mají na svědomí čečenští islamističtí separatisté a jejich vůdce Šamil Basajev. Motivem byla válka v Čečensku. S beslanským masakrem souvisela řada předešlých incidentů, které se připisují taktéž Šamilu Basajevovi, počínaje zabitím prezidenta Čečenské republiky Achmada Kadyrova a předsedy místního parlamentu Husejna Isajeva při bombovém útoku během oslav Dne vítězství nad fašismem. 24. srpna 2004 následovaly výbuchy na palubě letadel Tu-154 a Tu-134 během letu nad Tulskou a Rostovskou oblastí. O

život přišlo 90 lidí. V ten samý den došlo k explozi bomby na zastávce hromadné dopravy v Moskvě a jen o pár dní později se odpálila sebevražedná atentátnice v moskevském metru ve stanici Rižskaja. O život přišlo přes deset lidí.

Masakr v Beslanu byl naplánován na začátek září, kdy v první školní den doprovázelo mnoho rodičů své děti do školy a tím pádem bylo ve škole mnohem více lidí, než obvykle. Ozbrojení muži v maskách zřejmě operovali ve dvou skupinách a jedna z nich již před útokem vnikla do školy. Deset minut po 9. hodině dorazila zbývající skupina a teroristé zahájili demonstrativní palbu a shromáždili všechna rukojmí uvnitř budovy. V té chvíli se díky vzniklému zmatku podařilo přibližně 50 lidem uniknout a zalarmovat místní policejní sbor. Někteří se též ukryli v suterénu. Následně proběhla střelba mezi útočníky, policisty a jedním civilistou, při níž přišli o život dva lidé a jeden útočník. Zajato bylo teroristy 1128 rukojmí, ti byli shromážděni v tělocvičně školy, byly jim zabaveny mobilní telefony a dostali příkaz komunikovat pouze rusky. V momentě, když jeden otec chtěl přeložit příkazy teroristů z ruštiny do osetštiny, byl okamžitě střelen do hlavy. Jiného postřelili, protože odmítl klečet. Vykrvácel. Potom útočníci vyselektovali ty, kteří mohli být jakkoliv nebezpeční a odvedli k jídelně ve druhém patře. Zakrátko se ozvala exploze, kdy byla odpálena jedna sebevražedná atentátnice, pravděpodobně ještě jedna ze zajatých žen opásaná výbušninou, které odpálil velitel ozbrojenců. Zbývající ze skupiny „potenciálně nebezpečných“ rukojmí spolu s několika ozbrojenci, kteří byli proti braní dětských rukojmí, bylo vleže na zemi postřeleno. Mrtvá těla museli živí vyházet okny ven. Škola byla mezitím obklíčena policejními a vojenskými složkami, avšak ozbrojenci vevnitř nastražili velký počet výbušnin a okolo školy rozmístili pasti. Situace zastihla ruské záchranné složky naprosto nepřipravené, nestačil počet záchranářů a hasičských sborů. Chyběla vozidla rychlé záchranné služby. Situaci ještě zhoršila aktivita severoosetské domobrany a vyzbrojených místních obyvatel.²⁶

Druhý den s teroristy vyjednával Ruslan Aušev, prezident sousedícího Inguška. Opustit budovu mohlo 26 rukojmí, matek s novorozenci. Starším dětem těchto žen umožněno odejít nebylo, jedna z nich proto odejít odmítla. Situace uvnitř v tělocvičně se rapidně horšila, narůstala nervozita, chyběl přísun čerstvého vzduchu a děti z nedostatku tekutin a jídla kolabovaly. Teroristé předali nahrávku s žádostí o uznání Čečenska jako nezávislého státu organizací OSN oproti propuštění rukojmích. Rusko tento fakt zatajilo. Nahrávka obsahovala

²⁶ SPIEGEL ONLINE INTERNATIONAL, *The Beslan Aftermath: New Papers Critical of Russian Security Forces*. [online]. Dostupné na internetu: <<http://www.spiegel.de/international/spiegel/the-beslan-aftermath-new-papers-critical-of-russian-security-forces-a-363934.html>>

též pohled na natěsnané rukojmí v tělocvičně. Děti nahlas plakaly, zatímco ozbrojenci vyhrožovali jejich zastřelením.

Třetí den po poledni přijelo dle předešlé dohody auto se zdravotnickým personálem, který měl odvézt těla 20 zabitých lidí a jednoho mrtvého z řad teroristů. V tu chvíli se ozval výbuch a střelba, dva zdravotníci přišli o život a dvěma dalším se podařilo schovat za autem. Zakrátko následoval další výbuch, po kterém se propadla střecha do tělocvičny a usmrtila na 160 lidí. 14 rukojmí po výbuchu uteklo z rozbité budovy. Je několik verzí vedoucí k vysvětlení příčin výbuchů. Teroristé stáli na spínačích výbušnin, které se měly aktivovat, jakmile dají nohu pryč. Neví se, jestli tyto výbušniny vybuchly, nebo vybuchly samy či v důsledku pohybu teroristů, kteří dali nohu pryč ze spínače sami nebo díky ruským ostřelovačům, kteří na ně pálili. Oficiální vyšetřovací komise vydala zprávu, kde tvrdí, že výbuch v tělocvičně byl díky aktivaci výbušniny čečenskými ozbrojenci, avšak jiná nahrávka tvrdí, že na střechu budovy byly odpáleny dva minometné granáty ruskými vojáky. Bezprostředně po zničení školy začali vybíhat lidé, což přimělo ruskou armádu a příslušníky zvláštních složek k akci. Za pomoci těžké vojenské techniky a vrtulníku vnikli dovnitř zničené budovy. Přitom si teroristé dělali živé štíty z přeživších rukojmí. Přibližně za 2 hodiny byla obsazena většina budovy. Někteří z teroristů však ještě byla schovaná v podzemní části budovy. Část z nich se prostřílela ven a uprchla. Ruská armáda ve svém prohlášení sdělila, že těžké zbraně použila až v momentě, kdy ze školy uprchly všechny děti. Střílelo se ještě 12 hodin po prvním výbuchu. Tato teroristická akce, si vyžádala život 334 nevinných lidí, z tohoto počtu bylo 186 dětí, přibližně 780 lidí bylo zraněno. Skoro 200 zůstalo nezvěstných nebo je bylo nemožné identifikovat. Zemřelo též 10 členů armády, někteří při tom, když se snažili krýt rukojmí vlastním tělem. O život přišlo též 31 z ozbrojenců a jednoho se podařilo zajmout. Minimálně jeden terorista byl veřejně zlynčován rozzuřeným davem.

Těžce raněné nebyla schopná místní nemocnice ošetřit díky nedostatku lůžek, zdravotnického materiálu a léků. Rodinní příslušníci nemohli své blízké navštívit a ošetřujícím byly odebrány mobilní zařízení. Tyto podivné okolnosti vedou k domněnkám, zda opravdu nedošlo k pochybení v závěru protiteroristické akce.²⁷

²⁷SPIEGEL ONLINE INTERNATIONAL, *The Beslan Aftermath: New Papers Critical of Russian Security Forces*. [online]. Dostupné na internetu: <<http://www.spiegel.de/international/spiegel/the-beslan-aftermath-new-papers-critical-of-russian-security-forces-a-363934.html>>

4.8.3 Teroristický útok na redakci časopisu Charlie Hebdo

K tomuto útoku došlo 7. ledna 2015 v Paříži. O život přišlo 12 lidí a 10 bylo zraněných. V období před útokem narůstala tenze v muslimské populaci, která již přesáhla 5 milionů. Tito přistěhovalci jsou často vnímáni negativně rodilými Francouzi. Časopis Charlie Hebdo publikuje převážně komiksy, vtipy a satirické fejetony. Je silně protinábožensky zaměřený a jeho cílem se často stává katolictví, islám, judaismus ale i ultrapravicové strany. Jejich kresby i články se daly vždy pokládat za silně kontroverzní. Již v minulosti se redakce časopisu stala terčem různých výhrůžek a policejní složky byly nuceny hlídat sídlo redakce. Šéfredaktor Stéphane Charbonnier byl od r. 2013 v hledáčku Al-Kaidy. Útok provedli bratři Kouachiovi pomocí granátometů a útočných zbraní. Přibližně v 11 hodin vnikli do budovy redakce a začali střelbu. Poté utekli v předem přistaveném autě s řidičem. Po cestě stačili ještě ukrást další auto, v němž pokračovali ve směru na sever Francie. Spustilo se rozsáhlé pátrání. Následující den Amedy Coulibaly, ozbrojený automatickou puškou neozbrojenou policistku a ještě jednoho člověka zranil. Policie později přišla na to, že to byl známý bratrů Kouachiových a všichni tři patří k jemenské pobočce Al Kaidy. Coulibaly posléze útočil na košer market ve Vincennes. O život přišli 4 lidé a další zajal jako rukojmí. Vyhrožoval postřelením rukojmí v případě policejní akce na bratry Kouachiovy, kteří se v té době skrývali v obležené tiskárně na jednom z pařížských předměstí. Poté, co policie vtrhla do marketu, osvobodila 15 rukojmí. Amedy Coulibaly byl zabit. Několik lidí bylo zraněno a 4 přišli o život během pokusu zneškodnit Coulibalyho. Teroristé byli identifikováni jako Said a Chérif Kouachi. Jeden z nich měl již dokonce teroristickou minulost. Nakonec byli obklíčeni v tiskárně Dammartin-en-Goële na severu od Paříže. Řada vysokých státních představitelů útok veřejně odsoudila a mnohé státy byly připraveny pomoci dopadnout všechny zodpovědné osoby za tento útok. Redakce však po útoku nepřestala fungovat, a ačkoliv tyto události byly otřesné, zbývající kolegové dál pokračují ve své práci. Na přední stránce magazínu Charlie Hebdo vydané ihned po atentátu se objevilo „*Je suis Charlie*“.²⁸

4.8.4 Teroristické útoky v Paříži

V noci z 13. na 14. listopadu se v Paříži odehrála série teroristických útoků. Bylo jich celkem šest, některé z nich provedli teroristé útočnými zbraněmi, došlo též ke čtyřem sebevražedným bombovým atentátům. O život přišlo na 130 lidí a téměř 400 lidí bylo

28BBC NEWS, As it happened: Charlie Hebdo attack. Dostupné na internetu: <<http://www.bbc.com/news/live/world-europe-30710777>>

zraněno. Zabito bylo též 7 teroristů. Akce byla koordinovaná a předem naplánovaná. První útoky se odehrály na stadionu Stade de France. Během přátelského utkání Francie s Německem došlo postupně ke třem výbuchům, ve 21.20, dále 21.30 a 21.53, kdy se odpálili sebevražední atentátníci. Prvního z nich odhalili příslušníci ochranky, když chtěl projít s platnou vstupenkou na tribunu. Další se odpálil u jiného vchodu venku před stadionem a třetí z nich pak u restaurace fastfoodového řetězce Mc Donalds. Utkání sledoval i francouzský prezident François Hollande, který byl bezprostředně evakuován po druhém výbuchu. I když byly výbuchy hlasité a bylo je možné slyšet i uvnitř stadionu, nebyl fotbalový zápas přerušen. Aby nenastala panika, utkání bylo dokončeno a lidé ani hráči nebyli informováni o událostech. Po konci utkání byli lidé zdrženi na stadionu a koordinovaně evakuováni po menších skupinkách, aby se zabránilo chaosu a tlačenci. Němečtí fotbalisté nocovali přímo na stadionu a francouzský tým je ze solidarity následoval a nocoval tams nimi.

Dále následovaly útoky střelnými zbraněmi u křižovatky Rue Bichat a Rue Alibert. Ke střelbě zde došlo před barem Le Carillon, následně se útočníci přemístili a vtrhli do kambodžské restaurace Le Petit Cambodge, která leží přes silnici naproti. Celkem přišlo o život 15 lidí a dalších 15 utrpělo vážná zranění. Teroristé ujeli z místa v připravených autech údajně s belgickou poznávací značkou. Následovala střelba na Rue de la Fontaine-au-Roi, kde útočník začal střílet do návštěvníků na terase v italské restauraci La Casa Nostra ve 21.32 hodin. O život zde přišlo pět osob a osm osob utrpělo vážná zranění. Následovala střelba na Rue de Charonne na terase restaurace La Belle Équipe, incident trval několik minut a opět teroristé unikli v připraveném automobilu, potvrzeno bylo 19 obětí a dalších 9 utrpělo vážná zranění. Následně ve 21.40 hodin došlo k incidentu na Boulevard Voltaire, který se nachází nedaleko koncertního sálu Bataclan. Odpálil se sebevražedný útočník v místě terasy v kavárně Comptoir Voltaire. Zabil sebe a patnáct osob utrpělo zranění.

Přibližně ve stejnou dobu vnikli do budovy koncertního sálu Bataclan na Boulevard Voltaire tři ozbrojenci, zrovna tam koncertovala americká rocková skupina Eagles of death Metal, v sále bylo na 1500 návštěvníků. Teroristé byli ozbrojeni útočnými zbraněmi a granáty a začali pálit do lidí. Desítky jich zabili, zranili a mnoho jich zajali jako rukojmí. Krátce po půlnoci začali teroristé údajně popravovat rukojmí. To vedlo k zahájení protiakce francouzskými bezpečnostními složkami, které zneškodnily útočníky. Jednoho zasáhla střela příslušníka bezpečnostních jednotek, přičemž mu explodovala jeho vesta s výbušninami a zbývající dva se odpálili sami. Uvnitř koncertní síně přišlo o život 89 návštěvníků včetně teroristů, mnoho dalších se nacházelo v kritickém stavu. Americká rocková skupina byla nezraněna.

Objekt je dlouhodobě vlastněn majiteli s židovským původem a již dříve obdrželi výhrůžky a taktéž rocková skupina Eagles of Death Metal měla jisté souvislosti s Izraelem, kdy před krátkým časem měla koncert v Tel Avivu.²⁹

Tyto útoky vedly k vyhlášení výjimečného stavu na celém území Francie, bylo částečně uzavřeno metro a přerušena městská autobusová doprava. Prezident Francie François Hollande vydal mimořádné prohlášení hned po půlnoci ze 13. na 14. 11. A informoval o vyhlášení výjimečného stavu v rámci celého území Francie. Státní hranice nakonec uzavřeny nebyly, ale došlo k výraznému zpřísnění kontrol.³⁰ Prezident Hollande vyhlásil třídenní státní smutek za ty, co byli zabití při těchto teroristických útocích. Následující den byly uzavřené veškeré kulturní památky a sportovní zařízení. Na znamení hlubokého smutku zůstala zcela tmavá Eiffelova věž. Následnou reakcí Francie na tyto teroristické útoky bylo zostření bojových operací namířených proti Islámskému státu zejména v okolí města Rakka. To je považováno za základnu Islámského státu v Sýrii. Francie vyhlásila válku terorismu a prezident Hollande přednesl oficiální žádost Evropské unii, která se týká Smlouvy o Evropské unii a jejího článku č. 42, který zaručuje státu EU v případě napadení podporu všech ostatních členských států EU. Forma pomoci zatím není přímo definována. Dne 18. listopadu vyslala Francie do oblasti Středního Východu flotilu, kterou doprovází i letadlová loď Charles de Gaulle, aby ještě zostrila útoky vedené proti Islámskému státu.³¹

Bezprostředně po útocích se k nim nikdo nehlásil. Den poté bylo zaznamenáno video, kde neidentifikovaný muž vyhrožuje, že pokud bude i nadále Francie pokračovat v náletech v oblasti Sýrie, nebude žít v míru. Současně vyzýval k dalším teroristickým akcím ty stoupence Islámského státu, kteří nejsou schopni odcestovat přímo do místa bojů.

Nedlouho před teroristickými útoky byl v Německu zadržen v rámci hraničních kontrol občan Černé Hory, který vezl určitý počet útočných zbraní kalašnikov, pistolí a granátů. Je dost možné, že měl vazby na teroristy ve Francii, protože cíl jeho navigace směřoval údajně do Paříže. Intenzivní vyšetřování přineslo první výsledky 14. 11. odpoledne, kdy se objevily první informace ohledně identity útočníků. Nalezen byl syrský a egyptský pas útočníků ze Saint Denis, nalezený článek prstu vedl k identifikaci dalšího útočníka ze sálu Bataclan, který

²⁹ BILEFSKY, Dan. THE NEW YORK TIMES *Paris Theater Had Been Owned by a Jewish Family*. [online]. 2015-11-14 [cit. 2015-11-15]

³⁰ Internetový server THE NEW YORK TIMES, *Paris Attacks Kill More Than 100, Police Say; Border Controls Tightened*. [online]. Dostupné na internetu: <<http://www.nytimes.com/2015/11/14/world/europe/paris-shooting-attacks.html>> [cit. 2015-11-16]

³¹ MELANDER, Ingrid; PENNETIER, Marine. *Islamic State claims Paris attacks that killed 127*. Reuters [online]. 2015-11-14 [cit. 2015-11-14]. Dostupné na internetu: <<http://www.reuters.com/article/us-france-shooting-idUSKCN0T22IU20151114>>

byl alžírského původu a byl jako předešlí identifikovaní, již vedený v seznamu radikálů. Stopy dále vedly do Belgie, kdy se zjistilo, že vozidla, kterými uprchli teroristé, pocházela z Belgie a byla tam registrována. Jedno z nich bylo nalezeno na předměstí Paříže a uvnitř něho zbylé útočné zbraně a munice.

Následující den bylo vyhlášeno rozsáhlé pátrání po Salahu Abdeslamovi, který měl pronajatý jeden z automobilů pocházejících z Belgie. Jeho bratr Brahim se přímo účastnil teroristického útoku na stadionu a odpálil se tam. Druhý bratr byl zadržen v místě jejich bydliště v Bruselu v již známé čtvrti Molenbeek. O den později, dne 16. listopadu označili francouzští policisté za strůjce útoků belgického občana s marockým původem Abdelhamida Abaaouda. Měl již trestní minulost ve spojení s terorismem a údajně připravil i útok ve vlaku na lince Brusel Paříž. Jeho trvalý pobyt byl v bruselské čtvrti Molenbeek, nicméně nepobýval tam, zřejmě se připojil k Islámskému státu v Sýrii. Belgické policejní složky začaly s rozsáhlými razii v bruselské čtvrti Molenbeek. Pět ze sedmi podezřelých však opět propustila, byl mezi nimi i bratr hledaného Salaha Abdeslama Mohamed. Francouzské policejní složky též pokračovaly v systematických raziiích a intenzivním vyšetřování. Dne 18. listopadu v souvislostech s pátráním po hlavním organizátorovi útoků v Paříži provedla francouzská policie a protiteroristický útvar velkou razii na předměstí Paříže Saint-Denis. Bezpečnostní složky byly toho názoru, že vůdce teroristů Abdelhamid Abaaoud se ukrývá v jednom z bytů v této čtvrti. Akce to byla doopravdy rozsáhlá za účasti zásahových jednotek RAID (Recherche, assistance, intervention, dissuasion) a také jednotek rychlého nasazení BRI (Brigade rapide d'intervention), francouzské armády a dalších doplňkových sil. Od časného rána byla slyšet střelba a okolní ulice byly zablokovány. Dvnitř inkriminovaného bytu se však policie měla problém dostat z důvodu pancéřovaných dveří. Pomocí granátometů se jim pak podařilo do bytu vniknout. Okolo půl 8 ráno se ozvala exploze, v bytě byla nalezena mrtvá žena a muž. Až druhý den bylo oficiálně potvrzeno prokuraturou v Paříži, že jedním ze zabitých teroristů byl opravdu Abdelhamid Abaaoud, a ženu, která zahynula, identifikovali jako jeho 26. sestřenici Hasnu Aït Boulahcenovou. Zabit byl ještě jeden muž, který zřejmě odpálil výbušninu, kterou měla na sobě Abaaoudova sestřenice. Následného rozsáhlého vyšetřování se účastnily jednotky francouzských zpravodajských služeb Direction générale de la Sécurité interieure DGSI a i mnoho dalších složek. Najevo vyšly informace, že Abaaoud pravděpodobně plánoval další útoky³² a neukrýval se v Sýrii, ale v inkriminovaném bytě na

³² THE EPOCH TIMES, *Paris Suspect Was Ready to 'Carry out Follow-Up Attacks;'* Manhunt for Accomplice Underway.[online]. Dostupné na internetu:<<http://www.theepochtimes.com/n3/1999526-paris-suspect-was-ready-to-carry-out-follow-up-attacks-manhunt-for-accomplice-underway/>> [cit. -032016-22]

předměstí Paříže Saint-Denis. Zbýlý uprchlý terorista Salah Abdeslam byl zadržen 18. března při razířích v Bruselu ve čtvrti Molenbeek. I když bylo spolu se Salahem Abdeslamem zadrženo i několik jeho kompliců, v reakci na jeho zatčení ti zbývající provedli další teroristické útoky 22. března 2016 v Bruselu. Cílem se tentokrát stalo bruselské letiště Zaventem a metro. Zahynulo při nich 31 lidí. Při vyšetřování vyšlo najevo, že pachatelé byli v kontaktu nejen s pařížskými teroristy, Salaha Abdeslama nevyjímaje, ale všichni pobývali nějaký čas v Sýrii a účastnili se bojů pod vlajkou Islámského státu.

Všechny tyto brutální útoky odsoudilo okamžitě mnoho vysokých politiků a dokonce i muslimských představitelů, jako je například prezident Íránu Hasan Rúhání, dokonce vážená autorita z řad představitelů sunnitského islámu al-Azhar, nejvyšší imám univerzity v Egyptě. Útoky ostře odsoudili i ostatní muslimští představitelé jako jsou vůdci hnutí Hizballah, Hamás nebo Islámský Džihád. Jedinými, kdo se vyjádřil souhlasně, byla syrská organizace Jabhat an-Nusra, která je napojena na Al Kaidu a styky má i s Islámským státem. V důsledku útoků v Paříži se v mnoha zemích zpřísnila bezpečnostní opatření a bezpečnostní složky jsou neustále v pohotovosti. Ohrožení teroristickým útokem platí nyní pro všechny členské státy EU, zejména pro ty, které se jakkoliv angažují v ozbrojeném konfliktu v Sýrii a Iráku.

4.8.5 Teroristické útoky v Bruselu

Tyto útoky se odehrály pouze čtyři dny po zatčení Salaha Abdeslama v Bruselu 22. března před osmou hodinou ranní na bruselském letišti Zaventem a krátce po deváté hodině ranní v metru ve stanici Maelbeek v centru Bruselu nedaleko od sídla evropských institucí. O život přišlo minimálně 32 lidí a zraněno jich bylo přes 345. Na svědomí je má patrně stejná teroristická buňka, která již provedla teroristické útoky v Paříži.³³

Na mezinárodním letišti Zaventem došlo ke dvěma sebevražedným explozím, první se odehrála před přepážkami leteckých společností American Airlines a zanedlouho potom následovala další u kavárny Starbucks. Svědci uvedli, že se ozývalo volání v arabštině „Allah akbar!“. Dalo se předpokládat, že se k útoku přihlásí Islámský stát. Policie identifikovala pachatele jako Brahima el-Bakraoui a Najima Laachraoui. Našlo se ještě třetí zavazadlo, které

³³ BBC NEWS Brussels attacks: *Zaventem and Maelbeek bombs kill many*. Dostupné na internetu: <<http://www.bbc.com/news/world-europe-35869254>> [cit. -032016-22]

nebylo naštěstí odpáleno. Pachatel zřejmě uprchl. Letiště bylo poté uzavřeno a evakuováno, lety, které směřovaly do Bruselu na Zaventem byly odkloněny na letiště v Charleroi a do Amsterdamu. Letiště zůstává zatím uzavřené i díky stávce belgických bezpečnostních složek pracujících na letišti. Ukázalo se, že bezpečnostní opatření byla zcela nedostatečná a útokům, jako byl tento na bruselském letišti, se možná dalo předejít. Již několik dní před sebevražednými atentáty bylo vydáno varování před jedním z pachatelů, opatření ovšem žádná podniknuta nebyla.

Sebevražedný atentát v bruselském metru se odehrál ve stanici Maelbeek ve druhém voze soupravy směřující do stanice Schuman. Odpálil se tam Khaled al-Bakraoui, druhý z bratrů al-Bakraouiových. Zahynulo 20 lidí, následně bylo metro uzavřeno a pyrotechnici našli další nevybuchlé nálože, které pak průběžně deaktivovali.³⁴ Část raněných se podařilo evakuovat z tunelu metra až několik hodin po bombovém útoku. Tento den nejezdila též nadzemní hromadná doprava. Uzavřeny byly také budovy evropských institucí a jejich zaměstnanci byli informováni varovnými bezpečnostními sms a e-maily, aby nevycházeli z domova či z kanceláří budov, kde přímo v blízkosti metra má sídlo Evropská unie, Evropská rada a Evropská komise.

Odpoledne v den útoků byli již všichni útočníci identifikováni a policie začala s plošnými razími v problematických čtvrtích, kde sídlí přistěhovalci a prověřovala vytipované potenciální spolupachatele. Policie našla vlajku Islámského státu, výbušniny a chemické sloučeniny potřebné k výrobě bomb. Hledaný Najim Laachraoui byl údajně zadržen, ale později se potvrdilo, že zemřel jako atentátník na letišti Zaventem. V září roku 2015 byl v kontaktu s dalším teroristou Salehem Abdeslamem, jehož pár dní před útoky policie zadržela. Na Laachraouiho byl již vydán zatykač po útocích v Paříži v roce 2015. Pět dní po útocích v Bruselu byl nalezen počítač jednoho z útočníků Brahima al-Bakraouiho. Nalezla se i jeho závěť, ve které se zmiňuje, že se cítí ohrožen a nechce žít dál. Turecký prezident Erdogan vydal posléze prohlášení, že Brahim al-Bakraoui byl u nich v červnu zadržen a vyhoštěn zpět do Belgie, kde ho belgické bezpečnostní složky i přes turecké varování propustily opět na svobodu.

V důsledku bombových útoků oznámila vláda Belgie 4. stupeň teroristické hrozby, nejezdila hromadná doprava, uzavřena byla okamžitě i všechna bruselská nádraží a veškeré další

³⁴ BBC NEWS Brussels attacks: *Zaventem and Maelbeek bombs kill many*. Dostupné na internetu: <<http://www.bbc.com/news/world-europe-35869254>> [cit. -032016-22]

instituce byly uzavřené. Kvůli okamžitému bombovému ohrožení byla rovněž evakuována univerzita v Bruselu. Po atentátech vyhlásila vláda Belgie 3 denní státní smutek. Tyto útoky byly hromadně veřejně odsouzeny představiteli jak členských států EU, tak i Spojených států Barackem Obamou a ruským prezidentem Vladimírem Putinem, následovaly i islámské organizace tak, jak tomu bylo i v případě pařížských útoků. Evropská komise urgentně schvalovala již vypracovaná nová protiteroristická opatření. Islámský stát, který se přihlásil k těmto atentátům, vyhrožoval ve svých prohlášeních všem dalším zemím, které se účastní války proti islamistům v Sýrii a Iráku. Zveřejnil též video s výzvou všem muslimům, aby se účastnili bojů a hlásili se k vítězství v jejich svaté válce.³⁵

V souvislostech s posledními bombovými atentáty v Bruselu byl v České republice vládou ČR vyhlášen první stupeň ohrožení teroristickým útokem, což znamená zvýšenou bdělost. Na místech, kde je vysoká koncentrace lidí, operují vojenské ozbrojené dvou až čtyřčlenné hlídky za pomoci hlídek policie ČR či městské policie. Dohlíží zejména na linky pražského metra, dále nádraží a některá vybraná velvyslanectví. Preventivní opatření se týkají i jaderných elektráren v Dukovanech a Temelíně. Objevily se informace o možných jaderných teroristických útocích. Nicméně v současné době neexistují žádné konkrétní poznatky, které by vedly ke konkrétnímu ohrožení ať už třeba pražského metra, tak jedné z českých jaderných elektráren či některého z českých měst.

5. ZÁVĚR

5.1 Zhodnocení komparace a prognózy do budoucna

Na závěr své bakalářské práce uvedu a zhodnotím poznatky analýzy terorismu a psychologické války a komparace teroristických skupin Al Kaida s Islámským státem. V tomto momentu vychází na rozdíl od Al Kaidy vítězně Islámský stát. Triumfuje v Sýrii, přebírá šiitské odpadlíky a současně prezentuje vize islámské nadvlády, se kterými se Al Kaida neztotožňuje. „*Přesto tento vývoj může být přechodným.*“³⁶ Osud Islámského státu je

³⁵ THE EPOCH TIMES, *Paris Suspect Was Ready to 'Carry out Follow-Up Attacks;'* *Manhunt for Accomplice Underway.[online]*. Dostupné na internetu:<<http://www.theepochtimes.com/n3/1999526-paris-suspect-was-ready-to-carry-out-follow-up-attacks-manhunt-for-accomplice-underway/>> [cit. -032016-22]

³⁶BYMAN, D. “*Breaking the Bonds between Al-Qa'ida and Its Affiliate Organizations*” Dostupné na internetu: <<http://www.brookings.edu/~media/research/files/papers/2012/7/alqaida%20terrorism%20byman/alqaida%20terrorism%20byman.pdf>>

svázán s Irákem a Sýrií a odehrává se na bitevním poli. V průběhu času by mohl ztratit svůj původní lesk. Nakonec může dojít k tomu, že extrémní brutalita Islámského státu bude své potenciální příznivce odpuzovat více než přitahovat, což jej rozhodně u budoucích stoupců učiní méně atraktivním a nakonec též zranitelným, v momentě, kdy se k němu jeho příznivci otočí zády. Dobrá zpráva je, že Islámský stát necílí na území Evropy nebo Spojených států, alespoň prozatím. Soustředí se na vybudování a rozšíření svého území na Středním Východě. Ačkoliv jednotliví stoupcí Islámského státu útočí jako sebevražední atentáčníci a provádějí jednotlivé útoky, ucelené plány na komplexní akce zatím nejsou známy, bezpečnostní jednotky jsou však v nejvyšší pohotovosti. Špatná zpráva je, že Islámský stát je o mnoho úspěšnější v plnění svých stanovených cílů než Al Kaida kdykoliv byla. Chtě nechtě Islámský stát je opravdu státem, protože vykonává vládu nad určitým územím. Přítomnost jeho vojenských sil působí zmatek v Sýrii a Iráku, zatímco jeho hrozba se šíří do Jordánska, Saúdské Arábie, Egypta, Libye, Jemenu a taky do Libanonu. Tisíce bojovníků včetně cizinců pod vlajkou Islámského státu znamenají velké nebezpečí nestability pro region Středního Východu. Navíc fanatismus Islámského státu značně zhoršuje napětí mezi šiity a sunnity napříč celým regionem. Dá se říci, že Islámský stát je o mnoho větším nebezpečím pro oblast Středního Východu než kdy byla Al Kaida. Působivá sebe prezentace Islámského státu navíc snadno přitahuje takzvané „osamělé vlky“, kteří páchají teroristické útoky na domovském území západních zemí. Většina z těchto jednotlivců má málo společného s Islámským státem, ale pouze se jim líbí jeho ideologie a metody, a tak se rozhodnou jednat individuálně. Ironií je, že mnoho z těchto jednotlivců by preferovalo následovat Islámský stát v Sýrii či Iráku, ale snaha západních zemí o jeho rozvrat činí pro ně jednodušším útočit doma. Z komparace Al Kaidy a Islámského státu plyne, že Al Kaida jedná umírněněji bez zbytečného fanatismu, který, jak jsem již zmínil, může být do budoucna i nevýhodou a lehce se proti Islámskému státu může v budoucnu obrátit. Pro evropské země představuje Al Kaida menší nebezpečí než Islámský stát, protože jejím cílem zůstávají ponejvíce Spojené státy. Naopak Islámský stát, navzdory tomu, že jeho hlavním záměrem je podmanit si co největší území v oblasti Sýrie a Iráku, nebezpečím pro evropské země je. Svým fanatismem strhává a radikalizuje zejména mladé lidi, kteří pocházejí z chudších čtvrtí, jako je například Molenbeek v Bruselu nebo Mjølnerparken v Kodani, kde převážně žijí muslimské komunity. Z těchto řad se i nadále budou generovat jedinci, kteří se možná do této doby cítili nedocenění a fanatismus Islámského státu jim nyní dává cíl a poslání. Odsud v současné době plyne neustálé nebezpečí. Bezpečnostní složky mají tyto „líhně džihádistů“ nepřetržitě v hledáčku, jsem ale toho názoru, že by stálo za to jít zcela k začátku samotného problému a snažit se o ještě lepší

začlenění muslimských obyvatel do běžného evropského života ať již prostřednictvím integračních a výukových programů, tak i například důmyslnou sociální politikou.

Jsem též toho názoru, že z globálního hlediska by západní mocnosti měly přistupovat velmi citlivě k jakémukoliv konfliktu kdekoliv na světě a pokud by do něj měly vstoupit, měly by v rámci možností brát maximální ohledy na civilní obyvatelstvo a nemocniční zařízení. V poslední době došlo k početným incidentům, kdy se cílem leteckých útoků staly jak nemocnice Lékařů bez hranic, tak i městské čtvrti s civilním obyvatelstvem. Příkladem je útok amerického letectva ze dne 3. října 2015 na nemocniční zařízení v Kundúzu na severu Afghánistánu, kdy zahynulo 30 pracovníků organizace Lékaři bez hranic a jejich pacientů.³⁷ O tři týdny od tohoto incidentu provedlo letectvo Saúdské Arábie americkou municí nálet na nemocnici téže organizace v Jemenu.³⁸ Zmínit dále mohu Spojenými státy podporované nálety syrského letectva a jejich útoky na nemocnice a civilisty v Sýrii tak jako i ruské letecké útoky. Dle mezinárodního práva se tyto incidenty dají klasifikovat již za válečný zločin. Nemůžeme se pak divit, že takovéto události silně ovlivní a popudí místní obyvatele, ať již žijí v oblasti Středního východu či kdekoliv na světě. Tyto události mají samozřejmě vliv na radikalizaci nových stoupenců Islámského státu či Al Kaidy a následně možný zvýšený počet teroristických útoků na území Evropy a Spojených států. Je to jednoduché, zlo plodí zase jenom zlo, a tak se přikláním k Huntingtonově teorii zásady „zdrženlivosti“ a „společného zprostředkování“, které jsem již zmiňoval v jiné části své bakalářské práce. Dle mého názoru by to nevedlo k úplnému vymizení teroristických útoků, ale zcela jistě by se jejich počet snížil. Konkrétně Spojené státy a jejich spojenci včetně ruského letectva by se do zajista mohly chovat ohleduplněji k civilistům například v současném konfliktu v Sýrii. Na druhou stranu jsem toho názoru, že pokud se přímého porušování lidských práv týká, neměli bychom být nikdo lhostejnými. Je nutné ale pečlivě zvážit rozsah a razanci užití vojenské síly, zejména pokud se tak má stát na území cizího svrchovaného státu.

Dá se říci, že zásada „společného zprostředkování“ dle Huntingtona v rámci možností funguje, celkový přístup vyspělých zemí se po teroristických útocích 11. září 2001 hodně změnil a bezpečnostní složky jsou v neustálé pohotovosti, spolupracují spolu a monitorují

³⁷BRITSKÉ LISTY, *USA odsuzují syrské a ruské nálety na nemocnice, zatímco jejich bomby padají na nemocnice v Afghánistánu a Jemenu.* [online]. Dostupné na internet: <<http://blisty.cz/art/79653.html#sthash.fEsvm3f2.dpuf>>

³⁸DEMOCRACY NOW, *The Global World News. While Condemning Assad, U.S. Bombs Afghan Hospital & Backs Devastating Saudi War on Yemen.* [online]. Dostupné na internetu: <http://www.democracynow.org/2015/10/30/while_condemning_assad_us_bombs_afghan>

situaci. Dnes se ve spojení s terorismem každý z nás aspoň z části obává o svou existenci, v podstatě se v místě teroristického útoku může ocitnout každý z nás. Potenciální hrozba tu je a každý se k ní musí postavit svým způsobem. Je to součástí psychologické války, kterou s vyspělými západními zeměmi vedou islamističtí extremisté. Nezbývá jiná možnost, než se s neustálou hrozbou smířit a nenechat se přímo zastrašit. Je nutné věřit v precizní práci zpravodajských služeb a okamžitou připravenost záchranných složek, jakož i obyvatel samotných. Česká republika je vystavena nebezpečí výskytu teroristických útoků, je to dlouhodobé potencionální riziko, které plyne z členství České republiky v NATO a příslušnosti k „západní“ civilizaci, tak i z členství mezinárodní protiteroristické koalice a styky se Spojenými státy. Česká republika jako člen EU podepsala a podporuje Evropskou úmluvu o lidských právech a celkově podporuje život dle demokratických zásad, kde lidská práva a tolerance hrají hlavní roli.

Seznam literatury:

- [1] BERGEN, P. *Svatá válka*. Ottovo nakladatelství: 2002. ISBN 80-7181-643-4.
- [2] BONANATE, L. *Mezinárodní terorismus*. Praha: Columbus s. r. o., 1997. ISBN 80-85928-45-0.
- [3] BRZYBOHATÝ, M. *Úvod do problematiky terorismu a antiterorismu*. 1. vyd. Praha: Policejní akademie ČR, 1995. ISBN 80-85981-13-0.
- [4] CARR, C. *Dějiny terorismu: dějiny války proti civilistům*. Praha: Práh, 2002. ISBN 80-7252-063-6.
- [5] DANIELI, Y. *The Trauma of Terrorism*. New York: Routledge, 2012. ISBN 9780789027733
- [6] DAVID, V., MALACKA, M. *Strategie války proti terorismu*. 1.vyd. Praha: Alfa Publishing, 2005. ISBN 80-86851-14-1.
- [7] EICHLER, J. *Terorismus a války v době globalizace*, 2. vyd. Praha: Karolinum, 2010. ISBN 978-80-246-1790-9.
- [8] MAREŠ, M. *Fenomén mezinárodního terorismu*. 1. vyd. Praha: Linde, 2005. ISBN 80-7201-524-9.
- [9] MAREŠ, M. *Terorismus v ČR*. Brno: Centrum strategických studií, 2005. ISBN 80-903333-8-9.
- [10] MÍKA, O. *Současný terorismus*. Praha: Triton, 2003, ISBN 80-7254-409-8.
- [11] ŘEHÁK, D. FOLTÍN, P. *Vybrané aspekty soudobého terorismu: Agentura vojenských informací a služeb*. Praha: Ministerstvo obrany, 2008. ISBN 978-80-7278-443-1.
- [12] IBANEZ, L. *Logika Terorismu*. Praha: Academia, 2009. ISBN 978-80-200-1724-6.
- [13] SCHMID, A. JONGMAN, A. *Political Terrorism*. London: Transaction Publishers, 2005. ISBN 978-1-4128-0469-1.

[14] SOULEIMANOV, E. *Terorismus: Pokus o porozumění*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2010. ISBN 978-80-7419-038-4.

[15] STRMISKA, M. *Světový terorismus – Encyklopedie*. Praha: Svojtka & Co., 2002. ISBN 80-7237-340-4.

[16] SOSNIN, V. A. *Psychologie současného terorismu: studijní materiál*. Moskva: Forum, 2009. ISBN 978-5-91134-383-5.

[17] TAYLOR, M., HORGAN, J. *The Future of Terrorism*. Great Britain: Routledge, 2000. ISBN 0714680907.

Internetové zdroje:

[18] BBC NEWS, *As it happened: Charlie Hebdo attack*. [online]. Dostupné na internetu: <<http://www.bbc.com/news/live/world-europe-30710777>> [cit. -012015-07]

[19] BBC NEWS Brussels attacks: *Zaventem and Maelbeek bombs kill many*. Dostupné na internetu: <<http://www.bbc.com/news/world-europe-35869254>> [cit. -032016-22]

[20] BRITSKÉ LISTY, *USA odsuzují syrské a ruské nálety na nemocnice, zatímco jejich bomby padají na nemocnice v Afghánistánu a Jemenu*. [online]. Dostupné na internetu: <<http://blisty.cz/art/79653.html#sthash.fEsvm3f2.dpuf>> [cit. 2015-10-30]

[21] BYMAN, D. Breaking the Bonds Between Al-Qa'ida and Its Affiliate Organizations Dostupné na internetu: <<http://www.brookings.edu/~media/research/files/papers/2012/7/alqaida%20terrorism%20byman/alqaida%20terrorism%20byman.pdf>> [cit. 2015-10-15]

[22] BUSINESS INSIDER, We're getting to know just how different ISIS is from al Qaeda. [online]. Dostupné na internetu: <<http://www.businessinsider.com/difference-between-isis-and-al-qaeda-2015-5>> [cit. 2015-10-15]

[23] DEMOCRACY NOW, The Global World News. While Condemning Assad, U.S. Bombs Afghan Hospital & Backs Devastating Saudi War on Yemen. [online]. Dostupné na internetu:

<http://www.democracynow.org/2015/10/30/while_condemning_assad_us_bombs_afghan>[cit. 2015-10-30]

[24] JOSCELYN, T. *Al Qaeda appears 'moderate' compared to Islamic State, veteran jihadist says*. The Long War Journal. [cit. 2015-10-15]

Dostupné na:<<http://www.longwarjournal.org/archives/2015/10/al-qaeda-appears-moderate-compared-to-islamic-state-veteran-jihadist-says.php>>

[25] HARPER, T. "Alan Henning: Al-Qaeda appealed to Isis to release British aidworker following kidnap,"The Independent, [online]. Dostupné na:<<http://www.independent.co.uk/news/world/middle-east/alan-henning-alqaeda-appealed-to-isis-to-release-british-aid-worker-following-kidnap-9734598.html>>[cit. 2015-04-22]

[26] Internetový server Ministerstva vnitra ČR, Typologie terorismu. [online]. Dostupné na internetu:<<http://www.mvcr.cz/clanek/typologie-terorismu.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d>>[cit. 2016-03-02]

[27] Internetový server Ministerstva vnitra ČR, Společný postoj Rady EU, ze dne 27. prosince 2001, o použití zvláštních opatření k boji proti terorismu. [online]. Dostupné na internetu:<<http://www.mvcr.cz/clanek/spolecny-postoj-rady-ze-dne-27-prosince-2001-o-pouziti-zvlastnich-opatreni-k-boji-proti-terorismu.aspx>>[cit. 2016-02-18]

[28] Internetový server PRÁVNÍ PROSTOR. [online]. Dostupné na internetu:<<http://www.pravni prostor.cz/clanky/mezinarodni-a-evropske-pravo/terorismus-v-dejinach-a-mezinarodnim-pravu>> [cit. 2015-02-12]

[29] SCHMID, Alex P., Radicalisation, De-Radicalisation, Counter-Radicalisation: A Conceptual Discussion and Literature Review, ICCT Research Paper. 2013. [online]. Dostupné na internetu:<<http://www.icct.nl>> [cit. 2016-02-11]

[30] SHERLOCK, R., SPENCER R. Senior al-Qaeda jihadist speaks out in defence of Peter Kassig. The Telegraph. [cit. 2014-10-22]. Dostupné na:<<http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/islamic-state/11181229/Senior-al-Qaeda-jihadist-speaks-out-in-defence-of-Peter-Kassig.html>>

[31] SPIEGEL ONLINE INTERNATIONAL, The Beslan Aftermath: New Papers Critical of Russian Security Forces. [online]. Dostupné na internetu:

<<http://www.spiegel.de/international/spiegel/the-beslan-aftermath-new-papers-critical-of-russian-security-forces-a-363934.html>>[cit. 2005-07-04]

[32] THE EPOCH TIMES, *Paris Suspect Was Ready to 'Carry out Follow-Up Attacks;'* *Manhunt for Accomplice Underway*. [online]. Dostupné na internetu:

<<http://www.theepochtimes.com/n3/1999526-paris-suspect-was-ready-to-carry-out-follow-up-attacks-manhunt-for-accomplice-underway/>> [cit. -032016-22]

Právní předpisy:

[34] Charta Organizace spojených národů [online]. Dostupné na internetu:

<<http://www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/charta-organizace-spojonych-narodu-a-statut-mezinarodniho-soudniho-dvora.pdf>> [cit. 2016-03-18]

[35] TRESTNÍ ZÁKONÍK [online]. Dostupné na internetu:

<<http://www.trestnizakonik.cz/>>[cit. 2016-02-12]